

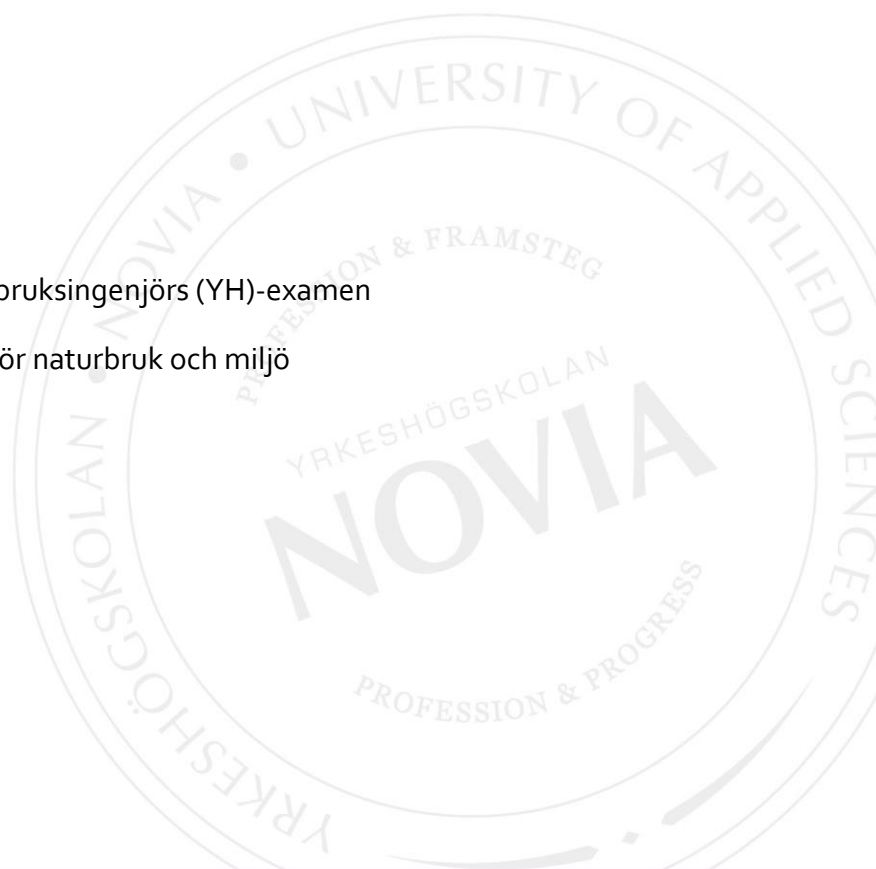
Hur skogsmaskinsförare utexaminerade från Yrkesakademin i Österbotten, YA, placerat sig i arbetslivet och hur utbildningen svarar mot arbetslivets krav

Pernilla Kvist

Examensarbete för skogsbruksingenjör (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för naturbruk och miljö

Raseborg 2018



EXAMENSARBETE

Författare: Pernilla Kvist

Utbildning och ort: Naturbruk och miljö, Raseborg

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Skogsbruk

Handledare: Britt-Mari Fagerström

Titel: Hur skogsmaskinsförare utexaminerade från Yrkesakademin i Österbotten, YA, placerat sig i arbetslivet och hur utbildningen svarar mot arbetslivets krav

Datum 4.6.2018

Sidantal 29

Bilagor 2

Abstrakt

Syftet med mitt examensarbete är att undersöka hur skogsmaskinsförare, som under de senaste tio åren, studerat vid Yrkesakademin i Österbotten, YA, har placerat sig i arbetslivet. Samtidigt utreder jag hur de utexaminerade skogsmaskinsförarna hade upplevt utbildningens innehåll och hur bra utbildningen svarar mot arbetslivets krav. Resultatet av undersökningen ger en bild av hur de som utbildat sig till skogsmaskinsförare placerat sig i arbetslivet. Utbildningens innehåll kan samtidigt utvärderas och utvecklas med beaktande av arbetslivets behov.

Undersökningen riktar sig till de som fått skogsmaskinsförarexamen från YA åren 2009-2016. Undersökningsgruppen består av 101 personer. 83 personer har avlagt Grundexamen inom skogsbranschen, kompetensområdet för körning av skogsmaskiner, skogsmaskinsförare och 18 personer har avlagt Yrkesexamen för skogsmaskinsförare.

Undersökningen gjordes som en enkätundersökning under tiden 15.1. – 28.2.2017. På enkäten svarade 54 personer vilket ger en svarsprocent på 53,5.

Undersökningen visar att de som fått skogsmaskinsförarexamen från YA placerat sig mycket bra i arbetslivet och är nöjda med utbildningen, främst med dess mångsidighet och dess bredd, som gör att alternativen på arbetsmarknaden är många. Den praktiska delen av utbildningen, körning av skogsmaskiner, anser man dock att man borde ha gett mera tid.

Språk: svenska

Nyckelord: skogsmaskinsförare, YA

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Pernilla Kvist

Koulutus ja paikkakunta: Luonnonvara ja ympäristö, Raasepori

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Metsätalous

Ohjaaja(t): Britt-Mari Fagerström

Nimike: Yrkesakademin i Österbotten, YA:sta valmistuneiden metsäkoneenkuljettajien sijoittuminen työelämään ja koulutuksen työelämävastaavuus

Päivämäärä 4.6.2018

Sivumäärä 29

Liitteet 2

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää YA:sta kymmenennen vuosikurssin metsäkoneenkuljettajaopiskelijoiden sijoittuminen koulutusta vastaavaan metsäalan työhön. Samalla selvitän miten metsäkoneenkuljettajaksi valmistuneet ovat kokeneet koulutuksen sisällön ja kuinka hyvin koulutus vastaa työelämän vaatimuksia. Selvityksen tulos antaa kuvan metsäkoneenkuljettajien työllistymisestä metsäalalle ja myös koulutuksen sisältöä voidaan arvioida ja kehittää työelämän tarpeet huomioon ottaen.

Tutkimusryhmä muodostuu YA:sta metsäkoneenkuljettajaksi valmistuneista vuosina 2009 – 2016. Tutkimusryhmän koko on 101 henkilöä. 83 henkilöä on opiskellut metsäalan perustutkinnon, metsäkoneenkuljetuksen koulutusohjelmassa metsäkoneenkuljettajaksi ja 18 henkilöä on suorittanut Metsäkoneenkuljettajan ammattitutkinnon.

Tutkimuksen toteutin kyselytutkimuksena 15.1 – 28.2.2017 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi 54 henkilöä. Tutkimuksen vastausprosentti on täten 53,5.

Tutkimus osoitti, että YA: sta valmistuneilla metsäkoneenkuljettajilla on hyvä työllisyystilanne työmarkkinoilla. He ovat tyytyväisiä koulutukseen, erityisesti sen laajuuteen ja monipuolisuuteen koska työuramahdollisuudet ovat monet. Käytännön harjoituksia ja metsäkoneilla ajamista, toivottiin koulutukselta vähän enemmän.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: metsäkoneenkuljettaja, YA

BACHELOR'S THESIS

Author: Pernilla Kvist

Degree Programme: Natural resources and the environment, Raseborg

Specialization: Forestry

Supervisor(s): Britt-Mari Fagerström

Title: How forest machine drivers graduated from YA Vocational college of Ostrobothnia have been employed and how the education respond to working life requirements

Date 4.6.2018

Number of pages 29

Appendices 2

Abstract

The aim of this thesis is to study how the forest machine operators, who have been studying at YA Vocational college of Ostrobothnia in the last ten years have been employed in the forest sector. The aim is also to find out how the graduated forest machine operators have experienced the training content and how well the education corresponds to working life requirements. The result of the study shows the level of the forest machine operators employment in the forestry sector. At the same time, the education can be evaluated and further developed, taking the requirements of working life into account.

The students have studied at YA Vocational college of Ostrobothnia in order to become forest machine operators in the years 2009 – 2016. The amount of students within this timeframe was 101.

The questionnaire was distributed in 15.1 – 28.2.2017. 54 students answered the questionnaire and the response rate was 53,5.

The study showed that the machine operators graduated from YA Vocational college of Ostrobothnia have a good chance of employment. The education was generally good, especially the versatility, because it gives access to many job opportunities. In the operators' opinion, more attention should be paid to practicing driving the machines.

Language: Swedish

Key words: Forest machine operator, YA

Innehåll

1	Inledning.....	1
2	Syfte	2
3	Utbildning och arbete inom skogsmaskinsbranschen	3
3.1	Skogsmaskinsförarutbildning	3
3.2	Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur (SÖFUK).....	4
3.2.1	YA- Naturbruk och miljöområdet – Skogsutbildningen	6
3.3	Skogsmaskinsbranschen i siffror	8
3.4	Tidigare undersökningar.....	8
3.4.1	Undersökning från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto.....	10
3.4.2	TTS undersökning	10
4	Undersökningen.....	12
5	Resultat	13
5.1	Svarsprocent och könsfördelning	13
5.2	Studerandes bakgrund	13
5.2.1	Studerandes hemkommuner.....	13
5.2.2	Studerandes åldersfördelning	14
5.3	Sysselsättning efter examen.....	15
5.3.1	Placering i arbetslivet sex (6) månader efter examen	15
5.3.2	Första arbetsplatsen inom skogsbranschen efter examen.....	15
5.3.3	Kanaler för att få det första arbetet inom skogsbranschen	16
5.4	Arbetssituationen i dagsläget	17
5.4.1	De svarandes arbetssituation i januari-februari 2017.....	17
5.4.2	Kanaler för att få det nuvarande arbetet.....	19
5.4.3	Arbetsförhållandets karaktär	19
5.4.4	Faktorer som påverkat att jag inte arbetar inom skogsbranschen	20
6	Respons om utbildningen	20
6.1.1	Hur nöjda var de svarande med YA:s skogsmaskinsförarutbildning	20
6.1.2	Vad var de svarande mest nöjda med i skogsmaskinsförarutbildningen.....	22
6.1.3	Vad var de svarande missnöjda med i skogsmaskinsförarutbildningen	22
6.1.4	Utveckling av kunskaper och färdigheter för arbetslivet inom utbildningen	23
6.1.5	Övrig respons för utvecklande av skogsmaskinsförarutbildningen.....	25
7	Diskussion	26
8	Källförteckning.....	30

Förteckning över bilagor:

Bilaga 1. Följebrev till enkäten

Bilaga 2. Enkätförfrågan om placering i arbetslivet efter examen och hur utbildningen motsvarar arbetslivets krav på yrkeskunnande

1 Inledning

I Finland har man möjlighet att studera skogsbruk på många olika nivåer, yrkesutbildning på andra stadiet, yrkeshögskoleutbildning på tredje stadiet och universitetsstudier. Även utbildet av tilläggsutbildning är omfattande. Grundexamen inom skogsbranschen kan avläggas vid 33 olika läroanstalter, verksamhetsställen eller utbildningsenheter (www.studieinfo.fi). Två utbildningsanordnare ger utbildning på svenska, Axxell i södra Finland och Yrkesakademin i Österbotten, YA, i Vasa. 13 olika utbildningsanordnare erbjuder utbildning till skogsmaskinsförare. Som studerande kan man antingen avlägga en grundexamen eller en yrkesexamen men endast vid YA i Vasa med svenska som undervisningsspråk.

YA har en lång tradition som utbildare inom skogsbranschen. Vid skolorna på Korsholm fick studerande redan på 1850-talet utbildning inom jord- och skogsbruk. På 1990-talet utvidgades utbildningen inom skogsbranschen så att man också började utbilda skogsmaskinsförare. (Manner, A. 2009).

Nätverket av utbildningsanordnare inom skogsbranschen är brett i vårt land. Intresset och dragningskraften för utbildning inom branschen är hög eftersom man kan studera och få arbete nära hemorten. Årligen utexamineras ca. 350 nya skogsmaskinsförare i Finland och i dag motsvarar mängden utexaminerade rätt bra arbetsmarknadens efterfrågan. Behovet av nya arbetstagare inom skogsbranschen är i medeltal 730-920 personer per år under åren 2016-2025. Siffrorna varierar beroende på om man räknar enligt gjorda investeringsbeslut för utvidgad förädlingskapacitet eller om man ser till beräkningarna för den hållbara avverkningsnivån. Ny arbetskraft kommer att behövas oavsett och speciellt skogsmaskinsförare och virkesbilschaufförer kommer det att finnas stort behov av. Behovet av skogsfackmän (skogsbruksingenjörer och forstmästare) som arbetar inom virkesanskaffning och skogsbruk eller med arbetsuppgifter som stöder dessa t.ex. inom industrin bedöms däremot sjunka med 3% till år 2025. (Strandström, M. och Poikela, A. 2016.).

Finland har som målsättning att bli ledande inom bioekonomin inom EU-området. Bioekonomi skapar nya produkter och erbjuder nya jobb och är intimt kopplad till skogsbranschen. Nya investeringar inom bioekonomisektorn för med sig en ökad virkesanvändning. Ökade avverkningar och satsningen på bioekonomi kräver kompetent personal. Utbildningen inom skogsbranschen bör utökas då bioekonomin är mycket bredare

än det traditionella skogsbruket. Den ökade virkesanvändningen gör att behovet av yrkesutbildning inom skogsbranschen, i synnerhet inom virkesdrivning och logistik ökar. Framför allt måste tillgången på kompetenta skogsmaskinsförare och timmerbilförare säkras. Viktigt är att utbildningsanordnarna upprätthåller och utvecklar utbildning som motsvarar arbetslivets behov och krav. Samarbete mellan aktörerna är nödvändigt för att garantera en konkurrenskraftig utbildningsnivå. (Finlands skogscentral. 2016, Jord- och skogsbruksministeriet 2015).

Intresset för att avlägga skogsmaskinsförarexamen har ökat den senaste tiden. Det goda sysselsättningsläget inom skogsbranschen lockar studerande samtidigt som skogsmaskinsförarens arbete ändrat karaktär. Idag arbetar man i team och utnyttjar hög teknologi. Utöver den traditionella virkesdrivningen kan skogsmaskinsförarens arbete också omfatta service av skogsmaskiner och skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten.

2 Syfte

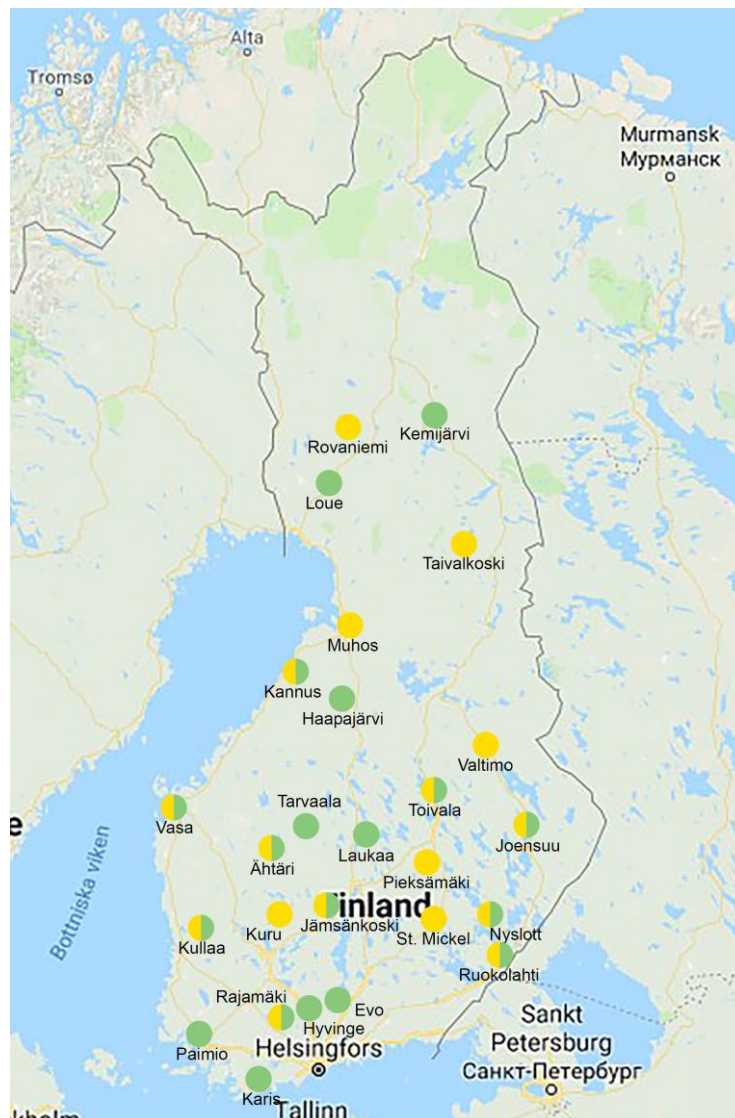
Skogsmaskinsförarexamen har man kunnat avlägga vid det som idag är YA sedan 1996 och antalet studerande som fått examen är ca. 160 personer. Under dessa över 20 år har två telefonintervjuer gjorts angående hur utexaminerade har placerat sig i arbetslivet inom skogsbranschen, men resultaten finns tyvärr inte dokumenterade. Detta diskuterades under ett av skogsteamets möten i början av 2016. Jag hade då börjat fundera på mitt slutarbete för mina yrkeshögskolestudier vid Novia och föreslog att jag kunde göra en undersökning kring detta. Saken ansågs nyttig för YA men främst för oss som arbetar med skogsmaskinsförarutbildningen. Kollektivt beslöt vi att undersökningen görs bland de som utexaminerats från YA. Förutom att undersöka hur de som fått examen placerat sig i arbetslivet så undersöker jag hur de hade upplevt innehållet i utbildningen och hur bra utbildningen svarar mot arbetslivets krav. Resultatet av undersökningen ger en bild av hur de som utbildat sig till skogsmaskinsförare stannar inom skogsbranschen samtidigt som innehållet i utbildningen kan utvärderas och utvecklas med beaktande av arbetslivets behov.

3 Utbildning och arbete inom skogsmaskinsbranschen

3.1 Skogsmaskinsförarutbildning

Skogsmaskinförarutbildningen i vårt land har i stort sett utvecklats när skolor som erbjuder yrkesutbildning inom skogsbranschen utvidgat sitt utbildningsutbud och utvecklat samarbetet med övriga utbildningsanordnare. Skogsmaskinförarexamen, antingen grundexamen eller yrkesexamen kan man idag avlägga hos 13 olika utbildningsanordnare på 17 olika orter (figur 1). Några utbildningsanordnare har således verksamhet på flera ställen. Så sent som 2016 öppnades möjligheten att studera till skogsmaskinsförare också i sydligaste delarna av Finland då TTS Arbetseffektivitetsföreningen och Tredu (Tampereen seudun ammattiopisto) undertecknade samarbetsavtal och inledde verksamhet i Rajamäki i Nurmijärvi. YA i Vasa är den enda utbildningsanordnaren som ger skogsmaskinsförarutbildning på svenska. Inom yrkesutbildningen kan man avlägga grundexamen inom skogsbranschen med fyra olika kompetensområden att välja emellan. Kompetensområdena som erbjuds är skogsbruk, körning av skogsmaskiner, skogsmaskinsmontör och produktion av skogsenergi. Efter avlagd grundexamen kan man studera vidare på högskolenivå, t.ex. till skogsbruksingenjör. Med några års arbetserfarenhet av att köra skogsmaskin, antingen skördare, skotare eller skogsförbättringsmaskin kan man avlägga Yrkesexamen för skogsmaskinsförare. Vill man arbeta som arbetsledare i drivningsföretag eller driva eget företag som erbjuder entreprenadtjänster inom drivning till virkesanskaffningsföretag och skogsägare så kan man specialisera sig genom att avlägga Specialyrkesexamen i virkesdrivning. Som skogsmaskinsförare är valmöjligheterna för framtida arbete således många. Man kan arbeta vid maskinföretag, skogsindustriföretag, skogsvårdsföreningar, Finlands skogscentral, Forststyrelsen, kommuner, städer, hos privata skogsbruks- och maskin-företagare eller som egen företagare antingen i Finland eller utomlands.

- Grundexamen inom skogsbranschen, kompetens-området för skogsbruk
- Grundexamen inom skogsbranschen, kompetens-området för körning av skogsmaskiner



Figur 1. Orter med yrkesutbildning på andra stadiet inom skogsbranschen i Finland (Metsäopetus.fi)

3.2 Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur (SÖFUK)

Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur består av 14 kommuner från Karleby i norr till Kristinestad i söder. Samkommunen har som uppgift att upprätthålla och utveckla svenskspråkig yrkesutbildning på andra stadiet och annan utbildning efter läropliktskolan i Svenska Österbotten. För detta syfte upprätthåller samkommunen yrkesskolan Yrkesakademin i Österbotten, YA. SÖFUK ansvarar även för den svenskspråkiga professionella teaterverksamheten i Svenska Österbotten och upprätthåller i det syftet Wasa

Teater – Österbottens regionteater. För att bevaka kultur- och utbildningsfrågor och fungera som samarbetsorgan för medlemskommunerna i kultur- och utbildningsfrågor upprätthåller samkommunen KulturÖsterbotten. Samkommunen är även delägare i Åbo Yrkeshögskolan vid Åbo Akademi som upprätthåller Yrkeshögskolan Novia.

- YA är den största yrkesutbildaren i Svenskfinland.
- Wasa Teater – Österbottens regionteater som grundades 1919 är den enda professionella svenskspråkiga teatern i Österbotten.
- KulturÖsterbottens verksamhet består i att ge kulturen synlighet och verksamhetsmöjligheter. (www.sofuk.fi)

Den 1 januari 2009 bildades Yrkesakademin i Österbotten, YA. Den kom till genom en samgång mellan Svenska yrkesinstitutet, Korsnäs Kurscenter och Vocana och har fasta verksamhetspunkter i Närpes, Vasa, Pedersöre och i Jakobstad.

Vid YA arbetar 250 personer och antalet studerande uppgår till 2200.

YA erbjuder ett brett utbud av utbildningar och tjänster för såväl unga som vuxna och företag. Utbildningsutbudet är mångsidigt. Man kan studera inom det naturvetenskapliga området, inom kultur, social-, hälso- och idrottsområdet, det samhällsvetenskapliga, företags-ekonomiska och administrativa området, naturbruk och miljöområdet, turism, kosthåll och ekonomi, teknik och kommunikation, humanistiska och pedagogiska området och inom handledande utbildning för den grundläggande yrkesutbildningen (Valma). Det finns omkring 80 olika examina att välja emellan. Dessa hör till grupperna grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen. Man kan också avlägga studentexamen parallellt med en grundexamen, en sk. kombiexamen. Den egna läroavtalsbyrån gör det möjligt att studera på läroavtal.

YA erbjuder också arbetskraftsutbildning och rekryteringsutbildning samt personalfortbildning för företag.

YA bedriver en omfattande projekt- och kursverksamhet och internationell verksamhet för såväl egna som utländska studerande.

Inom YA erbjuds en mängd tjänster till utomstående och dessa utförs oftast av studerandena. Man kan t.ex. äta en god lunch vid Restaurang Kungsgården, man kan klippa eller färga håret vid PointCut – Frisörsalong, man kan ge in sin bil på service, få hjälp med målningsarbeten eller metallarbeten eller få en lekstuga byggd åt sig. Vid YA drive kan man ta körkort.

3.2.1 YA- Naturbruk och miljöområdet – Skogsutbildningen

YA, dess historia som jord- och skogsbruksskola börjar redan år 1859. Kung Gustav Vasa hade redan 1560 inrättat Korsholms kungsgård, som 1846 blev en agronomisk modellfarm som 1859 ombildades till en praktisk jordbruksskola. Den nyinrättade jordbruksskolan på Korsholm hade sammanlagt 17 elever.

Skogsskolan på Korsholm -Redan på 1930-talet fördes diskussioner om behovet av en forstläroanstalt i Österbotten. Man såg behovet av särskild skola för utbildning av skogsarbetare och arbetsledare. Första steget mot detta togs 1962 när en forstmästare anställdes vid Korsholms lantbruksskolor. 1979 utlokaliserade Ekenäs forstinstitut på försök en basårslinje (allmän period) till Korsholm. Försöket föll väl ut och manade till en stadigvarande lösning. 1981 godkände finansministeriet grundläggningsplanen för Korsholms forstläroanstalt.

Korsholms forstläroanstalt –Till basåret 1981 antogs 24 elever av 63 sökande. Lite senare samma år inledde alla de tolv sökande till skogsarbetarlinjen sin utbildning. Basåret fungerade som grundutbildning inom skogsbruket. Mekaniseringen av skogsbruket hade visserligen börjat när forstläroanstalten inrättades men undervisningen fokuserade på de manuella skogsarbetena. Bekantskapen med de större maskinerna begränsades för elevernas del till studiebesök. Efter basåret kunde man välja mellan att studera vidare i Korsholm på den ettåriga skogsarbetarlinjen eller på den ett och ett halvt år långa skogsarbetsledarlinjen. Man kunde också söka vidare till forstteknikerutbildningen vid Ekenäs forstinstitut. Mellanstadiereformen 1985 ledde till ändringar. Basåret och skogsarbetarlinjen kvarstod men skogsarbetsledarlinjen ersattes med en treårig skogsbruksteknikerlinje. Redan från början hade forstläroanstalten en omfattande kursverksamhet för skogsbranschen, främst för skogsägare. En särskild avdelning för vuxenutbildning inrättades på skolan 1988. Kurser i ämnet stora skogsmaskiner ordnades för ingenjörstuderandena i Ekenäs. Forstläroanstalten ändrade sitt namn till Korsholms skogsläroanstalt år 1988.

Korsholms skogsläroanstalt - Den ökade mekaniseringen inom skogsbruket ledde till ett behov av att utbilda skogsmaskinsförare. Den första kursen för skogsmaskinsförare ordnades 1991-1992 som påbyggnadsutbildning för vuxna. Motsvarande utbildning för unga startade kort därefter. Intresset för utbildningen varierade och behovet på arbetsmarknaden kunde inte tillgodoses. Den breda utbildningen ledde till att utexaminerade hittade arbeten inom andra sektorer, t.ex. som grävmaskinsförare. 1993 sammanslogs läroanstalterna på

Korsholm (Korsholms skogsläroanstalt, Korsholms lantbruksskolor och Korsholms läroanstalt för huslig och social utbildning) och fick namnet Korsholms skolor.

Korsholms skolor – Inom skogsbranschen kunde man välja mellan två utbildningar, den två åriga skogsmekanikerutbildningen eller den då treåriga skogsbruksteknikerutbildningen. Korsholms skolor övergick från att vara en statlig skola till att bli en kommunal läroinrättning 1995, då samkommunen Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur gick in som ägare. Under läsåret 1996-1997 godkändes de skolvisa läroplanerna för bland annat utbildningen av skogsmaskinsförare. Från och med detta läsår var utbildningen inom skogssektorn koncentrerad till skogsmaskinsförarutbildning. Inom vuxenutbildningen ordnades korta kurser och påbyggnadsutbildning för verksamma skogsfackmän, skogsmaskinsentreprenörer och skogsägare. En grupp skogsarbetare utbildade sig genom läroavtal. Omorganiseringen av andra stadiets utbildningar och utbildningar på institutnivå ledde till att Vasa svenska hälsovårdsanstalt, Vasa yrkesinstitut, Svenska konstskolan i Nykarleby och Korsholms skolor gick samman och Svenska yrkesinstitutet bildades 1997.

Svenska yrkesinstitutet, SYI- Enligt nya lagar och förordningar skulle nu krävas tre års studier för skogsmaskinsförarexamen. Fortbildningen och vuxenutbildningen växte. Kortkursverksamheten var omfattande inom skogsbranschen. Fristående examenssystemet inom vuxenutbildningen hade varit ett faktum sedan 1994 men inom skogsbranschen ansökte SYI om examensrättigheter och beviljades dessa för Yrkesexamen för företagare inom skogsbruk 2007. Svenska yrkesinstitutet, Korsnäs Kurscenter och Vocana gick samman och YA bildades 2009. (Manner, A. 2009)

YA –När YA inledde sin verksamhet ordnade ungdomsutbildningen Grundexamen inom skogsbranschen, kompetensområdet för körning av skogsmaskiner och examinerar skogsmaskinsförare. Inom vuxenutbildningen ordnades Yrkesexamen för företagare inom skogsbruk. Kortkurser ordnades för skogsbranschen inom ramen för EU- finansierade utbildningsprojekt. Examensrättigheter för Yrkesexamen för skogsmaskinsförare erhöll YA 2011. De första skogsmaskinsförarna som studerat inom vuxenutbildningen fick sin examen i december 2012. Examensrättigheter för Grundexamen inom skogsbranschen, kompetensområdet för körning av skogsmaskiner, skogsmaskinsförare och Grundexamen inom skogsbranschen, kompetensområdet för skogsbruk, skogsarbetare/skogsserviceproducent får vuxenutbildningen vid YA 2015. Den nya lagen om yrkesutbildning som trädde i kraft 1.1.2018 förde med sig att alla oberoende av ålder studerade enligt samma system.

Utbildning inom skogsbranschen ordnas vid enheten i Vasa. Antalet studerande är 55 och av dem studerar 52 till skogsmaskinsförare. Antalet personer som är direkt involverade i utbildningarna är åtta. Till utbildningens förfogande finns ca 800 ha undervisningsskogar, fem simulatorer, tre skotare, två skördare och en flyttbil.

3.3 Skogsmaskinsbranschen i siffror

Skogsmaskinsföretagen är de största arbetsgivarna inom skogsbranschen. I Finland finns det uppskattningsvis 1 500 maskinföretag, vars huvudsakliga verksamhet är virkesdrivning till skogs- och energiindustrin. Företagen sysselsätter ca. 6 000 personer. Utöver dessa finns en del företag som på deltid sysslar med maskinell avverkning och närtransport. Antalet maskinföretag inom skogsförbättring (skogsdikning, vägbyggnad, istandsättningsdikning, markberedning, maskinell plantering och skogsgödsling) är uppskattningsvis 300. Inom skogsvården utförs t.ex. maskinell plantering och röjning ännu endast i liten skala men kommer säkert i takt med utvecklingen att ta en allt större andel av marknaden. Enligt medlemsregistret för maskinentreprenörernas förbund finns det ca 220 skogsmaskinsentreprenörer i Österbotten. Antalet skördare är 181 st och antalet skogstraktorer 151. Dessa är endast riktgivande siffror eftersom det högst antagligen finns entreprenörer som inte hör till maskinförbundet.

Mängden avverkat virke till skogsindustrin har under åren varierat mellan 51 – 58 miljoner kubikmeter per år. Utöver detta har 5 – 6 miljoner kubikmeter klenvirke och grot per år levererats till energiindustrin.

Virkesdrivningens (avverkning och närtransport) omsättning har de senaste åren legat kring 650 miljoner euro. Årligen används ca. 300 miljoner euro till skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten i Finland (www.koneyrittajat.fi).

3.4 Tidigare undersökningar

Antalet utbildade skogsmaskinsförare bör ökas, eftersom behovet av skogsmaskinsförare kommer att öka markant. Detta visade Yrkesutbildningens utvecklingsprogram för naturbruk och miljöområdet som Utbildningsstyrelsen gjorde redan 2005. Skogsbrukets utbildningskommission hade också reflekterat över den allvarliga situationen. Rekryteringskampanjer och samarbete skolor emellan hade visserligen ökat antalet sökande

till skogsmaskinsförarutbildningarna, men det höga antalet studieavbrott och chaufförernas byte av bransch snabbt efter examination skapar problem i branschen.

Utbildningsstyrelsen gav år 2005 Jaakko Kittamaa i uppdrag att göra en utredning över studieavbrott bland skogsmaskinsförarstuderande och över hur utexaminerade placerat sig i arbetslivet, eftersom det på nationell nivå inte fanns uppgifter om detta. I slutsatserna av utredningen konstaterar Kittamaa att i förhållande till situationen på arbetsmarknaden så avbryter ett alldeles för stort antal, 35 %, av skogsmaskinsförarstuderandena sina studier. Informationen över hur utexaminerade placerat sig i arbetslivet var bristfällig. Det gick därför inte att dra några tillförlitliga slutsatser av den. (Kittamaa, J. 2005, s.22)

Länsstyrelserna har gjort utredningar över hur utexaminerade från yrkesutbildningar har placerat sig i arbetslivet under 2000-talet. Ur dessa undersökningar går det dock inte att specifikt få fram resultat för skogsmaskinsförarna, eftersom de placeras i samma kategori som utexaminerade från områdena naturbruk- och miljö, jord- och skogsbruk eller grundexamen inom skogsbranschen.

Jorma Tukeva, utbildningschef för skogsbranschen vid Sedu Maatalous- ja metsäoppilaitos i Ähtäri, Tuomarniemi, har fyra gånger under 2000-talet undersökt hur utexaminerade (grundexamen inom skogsbranschen) åren 1994 – 2006 placerat sig i arbetslivet, kartlagt fortsatta studier samt frågat om innehållet i utbildningen. Resultaten är mer detaljerade och exakta jämfört med Kittamaas resultat, men på vissa punkter kan likheter i de båda undersökningarna resultat hittas. (Saukko, M. 2010, s.9)

Mikko Saukko har år 2010, som studerande vid Seinäjoen ammattikorkeakoulu, undersökt hur skogsmaskinsförare utexaminerade från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto placerat sig i arbetslivet inom skogsbranschen och hur de upplevt innehållet i utbildningen samt hur utbildningen svarar mot arbetslivets behov.

TTS (Arbetseffektivitetsföreningen) har med finansiering från Metsämiesten Säätiö gjort en undersökning om skogsbranschens yrkeskunskap nu och år 2020. Undersökningen påbörjades 2012 och resultaten publicerades 2013. Man undersökte vilken yrkeskunskap som krävs idag av skogsmaskinsförare, skogsarbetare och skogsenergiproducenter. Också utbildningens nytta och behovet av yrkeskunnande år 2020 undersöktes (Lautanen, E. och Tanttu, V. 2013).

Med finansiering och övervakning från Jord- och skogsbruksministeriet har TTS undersökt hur kunskapsnivån svarar mot arbetslivets krav och kvaliteten på anställningen 2017 bland utexaminerade från skogsbranschens yrkesutbildning under åren 2011-2015. Undersökningen, en omfattande kvalitetsmätare, är en del av Nationella skogsprogrammet. (TTS, 2016 – 2017).

Vid Yrkesakademin i Österbotten har utexaminerade skogsmaskinsförare placering i arbetslivet undersökts två gånger. Dessa undersökningar har gjorts som telefonintervjuer. Personerna som gjort intervjuerna arbetar inte mera vid YA! och de har tyvärr inte kunnat hänvisa till någon skriftlig dokumentation av resultaten.

3.4.1 Undersökning från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto

Mikko Saukko vid Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto i Kannus gjorde 2010 bland utexaminerade skogsmaskinsförare (Grundexamen inom skogsbranschen, kompetensområdet för körning av skogsmaskiner) åren 2002-2009 en undersökning om hur de har placerat sig i arbetslivet inom skogsbranschen. Samtidigt tog han reda på hur de hade upplevt innehållet i utbildningen och hur utbildningen har svarat mot kraven i arbetslivet. 66 personer hade under åren 2002-2009 fått examen och av dess nåddes 64 vilket ger 97 i svarsprocent. Undersökningen utfördes som telefonintervju. Resultatet av undersökningen visade att 11,8 % av de som hade inlett sina studier hade avbrutit. 72 % av de svarande var i arbetslivet och av dessa var ca. hälften (49 %) inom skogsbranschen och 23% inom annan bransch. Andelen arbetslösa var 6 %. Majoriteten av de som arbetade inom skogsbranschen hade fått arbete via de kontakter som skapats under perioder för inlärn timer i arbete under studietiden. Av de som arbetade inom annan bransch uppgav merparten att orsaken till att de inte har stannat inom skogsbranschen är att det på hemorten eller i närområdet inte finns arbete för skogsmaskinsförare. Resultatet av undersökningen visade vidare att de som hade fått examen i stort sett hade varit nöjda med undervisningen men att de skulle ha behövt få mera undervisning inom maskinservice och- underhåll. Nöjdast hade man varit med de praktiska arbetena och man ansåg att perioderna för inlärn timer i arbete varit tillräckliga.

3.4.2 TTS undersökning

Eila Lautanen och Vesa Tanttu vid TTS har år 2013, inom ramen för projektet Substanskunnande inom skogsbranschen nu och utveckling fram till år 2020, gjort en undersökning i två skeden. Bland skogsmaskinsförare, skogsarbetare och

skogsenergiproducenter undersökte man kraven på kunnande i det arbete de utförde då just, effekten av utbildningen och behovet av yrkeskunskap fram till år 2020. Deltagarna i undersökningens första skede hade fått examen, grundexamen inom skogsbranschen, åren 2005 – 2009. Undersökningen utfördes som enkätundersökning och den skickades till 396 personer. 97 svar fick man tillbaka, vilket ger 25 i svarsprocent. Av de 97 svarande var 47 skogsmaskinsförare. I undersökningens andra skede intervjuades 15 företag som anställer skogsarbetare, skogsmaskinsförare och skogsenergiproducenter.

Resultatet av undersökningen bland skogsmaskinsförare och frågeställningen om kraven på kunnande i dagsläget visade att det mest centrala kunnandet var att kunna använda gallringsmallarna, behärska maskinmätningen (kontrollmätning och justering), ha god kännedom om maskinteknik samt underhåll och service av skogsmaskiner. Man ansåg också kunnande inom drivning av energived och egenkontroll vara viktigt och en väsentlig del av arbetet. De viktigaste egenskaperna för en skogsmaskinsförare ansåg man vara pålitlighet och ansvarskänsla samt att kunna ta beslut. Väsentliga egenskaper ansågs vara förmåga att arbeta i team och goda sociala egenskaper samt färdigheter inom arbetstidsplanering och kostnadsmedvetenhet.

Skogsmaskinsförarna ansåg att de hade fått ganska bra kunskaper och färdigheter i yrkesämnena under utbildningstiden men övriga färdigheter för arbetslivet ansåg de att de inte fått alls. Mera kunnande ansåg man att borde ha fått i utbildningen i användningen av gallringsmallar, maskinmätning, maskinteknik, service och underhåll av skogsmaskiner samt kundservice och sociala färdigheter.

Resultatet av undersökningen bland skogsmaskinsförare och frågan om behovet av yrkeskunnande 2020 visade att betydelsen av kostnadsmedvetenhet kommer att öka. De framhöll att i framtiden kommer kunnande inom GIS- och kartsystem, energivedsgallring och maskinhantering att vara de mest centrala kunskapsområdena men minst lika viktigt kommer viljan och förmågan att lära sig nya saker att vara.

4 Undersökningen

Samtidigt som beslutet om att göra undersökningen togs bestämdes att undersökningsgruppen utgörs av de som utexaminerats till skogsmaskinsförare från YA och att undersökningen görs som en enkätundersökning, som skickas per post. Eftersom YA bildades 2009 utgjorde de som fått examen under åren 2009 - 2016 undersökningsgruppen.

Undersökningen började med att frågeformuläret, enkäten gjordes upp. Jag började med att fråga om tillåtelse av Mikko Saukko, som gjort en likadan undersökning i Kannus, om jag kunde använda hans enkät som modell. Förutom att underlätta mitt arbete skulle detta också vara till stor nytta vid jämförelse av resultat. Jag gjorde ett utkast av enkäten och bad mina kollegor inom skogsteamet att de skulle ge utlåtande och förslag till frågeställningar och ändringar. Efter att deras åsikter hade beaktats färdigställdes enkäten (bilaga 2).

Följande steg var att skriva ett följebrev (bilaga 1) där jag berättade om undersökningen och dess syfte, vem undersökningen riktas till och tidtabellen.

Från studiebyrån fick jag en förteckning över de utexaminerade. Förteckningen omfattade 101 personer och de hade avlagt antingen grundexamen eller yrkesexamen för skogsmaskinsförare. Antalet studerande som inledde sin skogsmaskinsförarutbildning vid YA var 135 för tidsperioden, 2009 – 2016. Genomströmningsprocenten blir därmed 74,8. Utbildningsstyrelsens statistik (2016) visar att inom grundläggande yrkesutbildning som ordnas vid en läroanstalt varierar genomströmningsgraden mellan 53 och 73 % och statistik från 2014 visar att från t.ex. naturbruk- och miljöområdet utexaminerades år 2012 58,5 % av de som påbörjat sina studier 2009. Motsvarande siffra för Österbotten är 67,7 %.

Jag började med att uppdatera deras adresser. Endast några enstaka personers uppgifter kunde jag inte få uppdaterade då numret inte mera var i bruk. I dessa fall valde jag att skicka enkäten till adressen i förteckningen från studiebyrån med förhoppning om att någon kunde ge enkäten till den person, vars namn fanns på kuvertet. Breven skickades ut i januari 2017 och svarstid gavs till slutet av februari 2017.

Till slut återstod att analysera och sammanställa svaren. Jag samlade svaren och räknade ut resultaten i excel för att kunna göra upp belysande diagram. Jag jämförde och analyserade resultatet mot tidigare gjorda undersökningar, drog slutsatser och sammanställde slutrapporten.

5 Resultat

5.1 Svarsprocent och könsfördelning

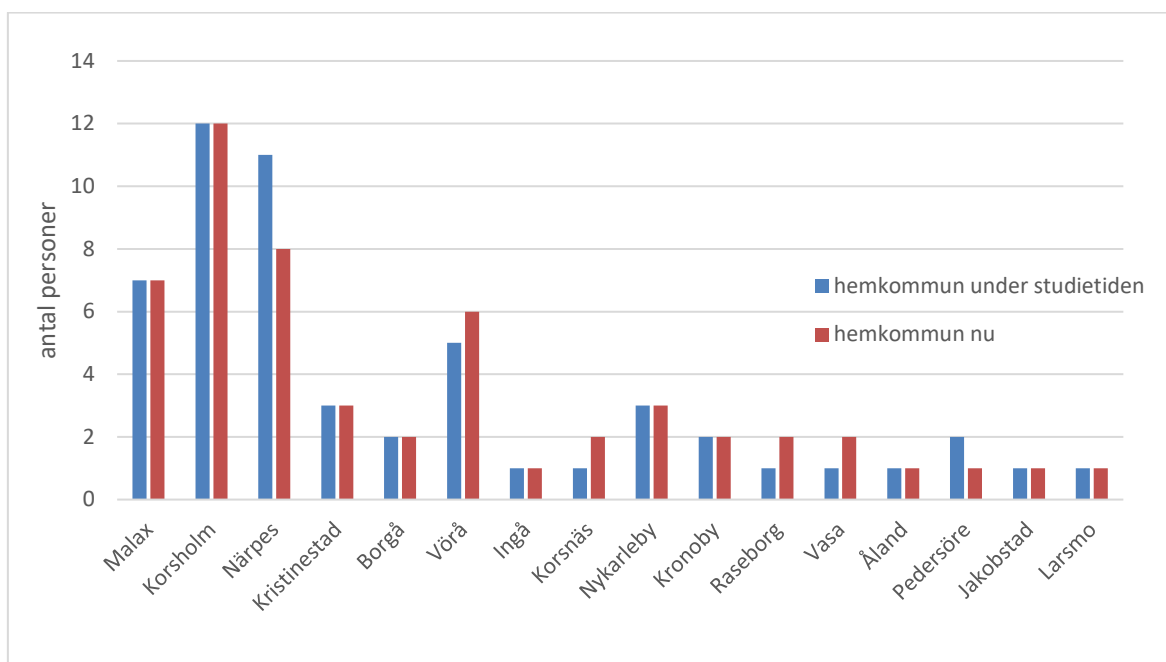
101 brev skickades ut till utexaminerade skogsmaskinsförare från YA åren 2009 – 2016. Enkäten kom i retur av 54 personer, vilket ger en svarsprocent på 53,5.

Könsfördelningen är mycket mansdominerad eftersom 98 % av de som avlagt skogsmaskinsförarexamen är män. Under åren 2009 -2016 har två kvinnor avlagt skogsmaskinsförarexamen, vilket utgör 2 % av de utexaminerade. Ingen av kvinnorna svarade på enkäten tyvärr, men eftersom jag personligen träffat dem efter avlagd examen vet jag att ingen av dem arbetar inom skogsbranschen idag. Skogsmaskinsbranschen är mansdominerad så denna fördelning stämmer väl överens med den nationella statusen och verkliga arbetslivet. Få kvinnor påträffas i hytten på en skogsmaskin. På nationell nivå finns inte statistik över andelen kvinnor i skogsmaskinsbranschen. Enligt Simo Jaakkola vid maskinentreprenörernas förbund är antalet kvinnor som arbetar som skogsmaskinschaufförer mycket lågt i Finland, högst något tiotal. Mikko Saukkos undersökning från 2010 från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto visar liknande siffror. Kvinnornas andel där uppgår till 1,6 %.

5.2 Studerandes bakgrund

5.2.1 Studerandes hemkommuner

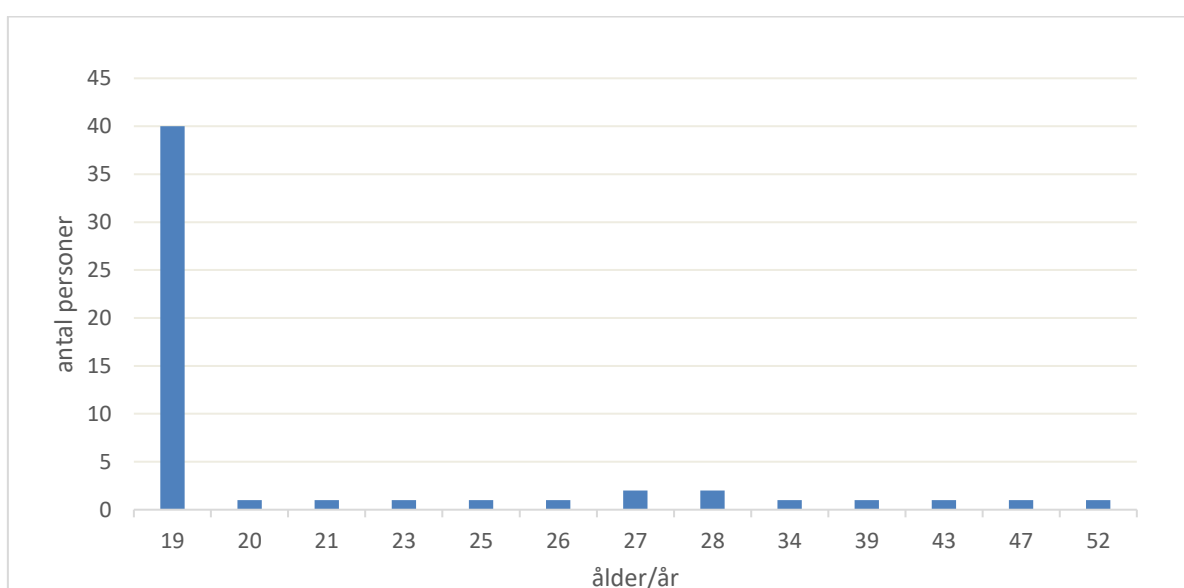
Majoriteten av studerandena som börjar studera till skogsmaskinsförare vid YA kommer från kommunerna i svenska Österbotten. Av undersökningsgruppen är 90,1 % österbottningar. Av de studerande som svarade på enkäten är fyra personer hemma från södra Finland och en från Åland. De utexaminerade skogsmaskinsförarna är också väldigt trogna sina hemkommuner. Endast fyra personer har bytt boendekommun efter att de fått examen (figur 2).



Figur 2. Studerandes hemkommuner under studietiden och efter examen.

5.2.2 Studerandes åldersfördelning

När man ser på åldersfördelningen för de som svarat på enkäten är majoriteten, 74 %, 19 år när de fått examen, vilket betyder att skogsmaskinsförareexamen är deras första examen efter grundskolan, eftersom de påbörjat sina studier vid 16 års ålder (figur 3). Medelåldern för undersökningsgruppen uppgår till 22 år vilket förklaras av att 30 % är vuxenstuderande. Alla vuxenstuderande hade någon examen och/ eller arbetserfarenhet från tidigare.

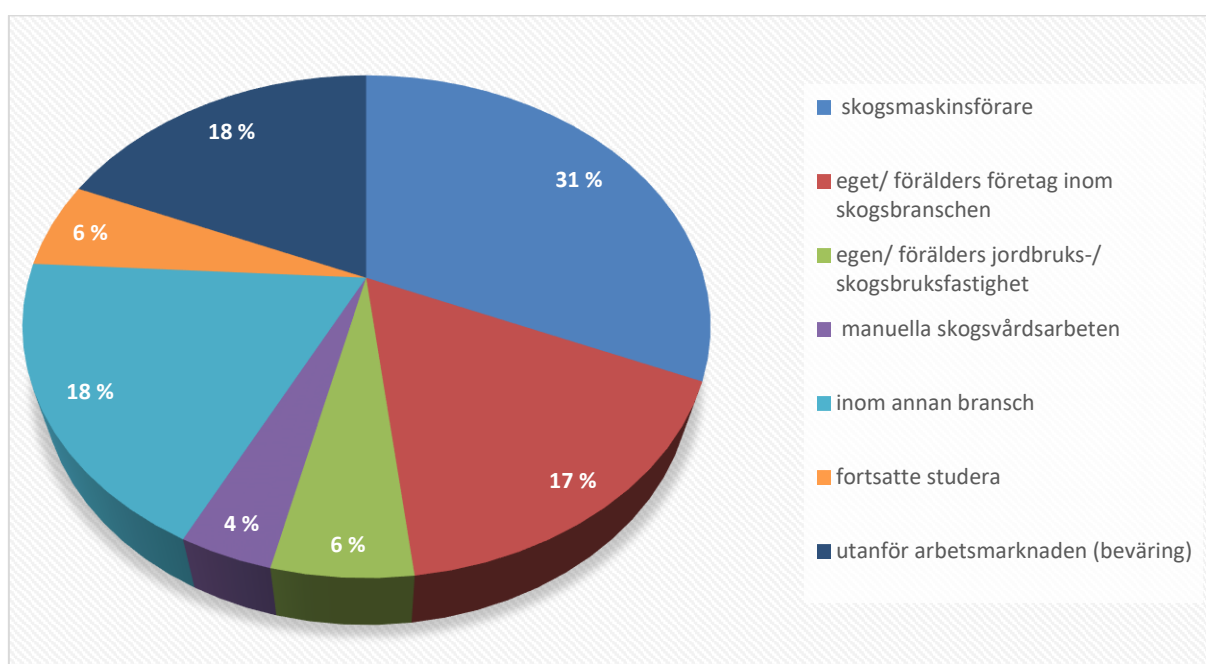


Figur 3. Svarandes åldersfördelning

5.3 Sysselsättning efter examen

5.3.1 Placering i arbetslivet sex (6) månader efter examen

Sex månader efter examen (figur 4) hade 31 % (17 personer) placerat sig i arbetslivet i arbete som motsvarar utbildningen. Av dessa 17 personer var två personer företagare. Den ena köpte egen maskin och blev företagare tre månader efter examen, den andra var företagare redan när studierna inleddes. 17 % (9 personer) uppgav att de arbetade i eget eller i förälders företag inom skogsbranschen, 6 % (3 personer) arbetade på den egna eller förälders jordbruks-/ skogsbruksfastighet och 6 % (2 personer) utförde manuella skogsvårdsarbeten. 18 % (10 personer) gjorde militärtjänstgöring, 18 % (10 personer) arbetade inom annan bransch varav hälften inom jordbyggnad och 6 % (3 personer) hade fortsatt studera. Två personer fortsatt med studier inom skogsbranschen med sikte på att avlägga skogsbruksingenjörsexamen och en började studera inom logistik med avsikt att bli långtradarchaufför. Av de svarande var ingen arbetslös.

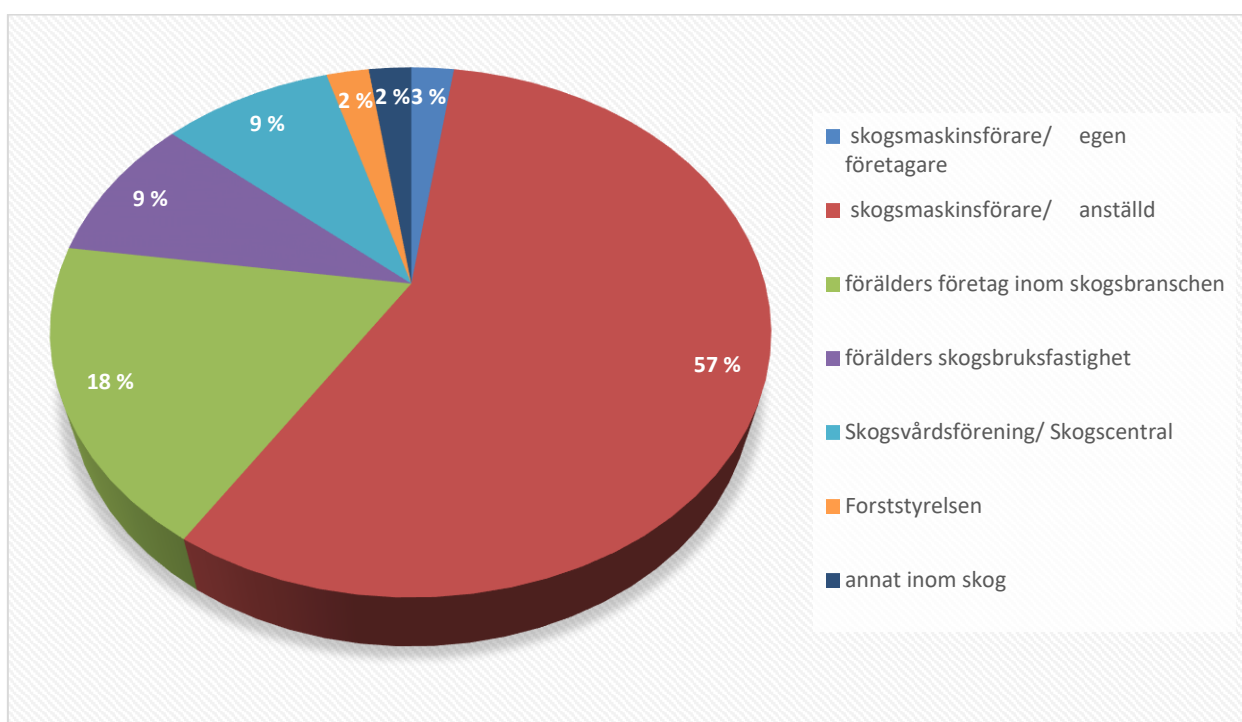


Figur 4. Placering i arbetslivet sex (6) månader efter examen (%).

5.3.2 Första arbetsplatsen inom skogsbranschen efter examen

Av de svarande hade 81 % (44 personer) haft någon typ av arbete inom skogsbranschen efter examen. Av dessa 44 personer (figur 5) meddelade 2 % (1 person) att han fortsatt som egen företagare inom skogsmaskinsbranschen. Han hade redan innan studierna inleddes en egen skördare och ett etablerat företag. 57 % (25 personer) hade fått anställning som

skogsmaskinsförare och körde åt utomstående företagare. 18 % (8 personer) hade anställts inom förälders företag inom skogsbranschen. Av dessa företag var majoriteten verksam inom virkesdrivning. 9 % (4 personer) hade fått arbete på förälders jord- och skogsbruksfastighet och lika många (4 personer) hade sitt första arbete inom skogsbranschen vid skogsvårdsförening eller skogscentralen. Forststyrelsen hade gett 2 % (1 person) arbete och 2 % (1 person) hade fått arbete inom ett företag som tillverkar skördaraggregat. Av de tio personer (19 %) som svarat att de inte arbetat inom skogsbranschen överhuvudtaget efter examen så har 60 % (6 personer) börjat arbeta inom jordbyggnad eller inom transportbranschen.



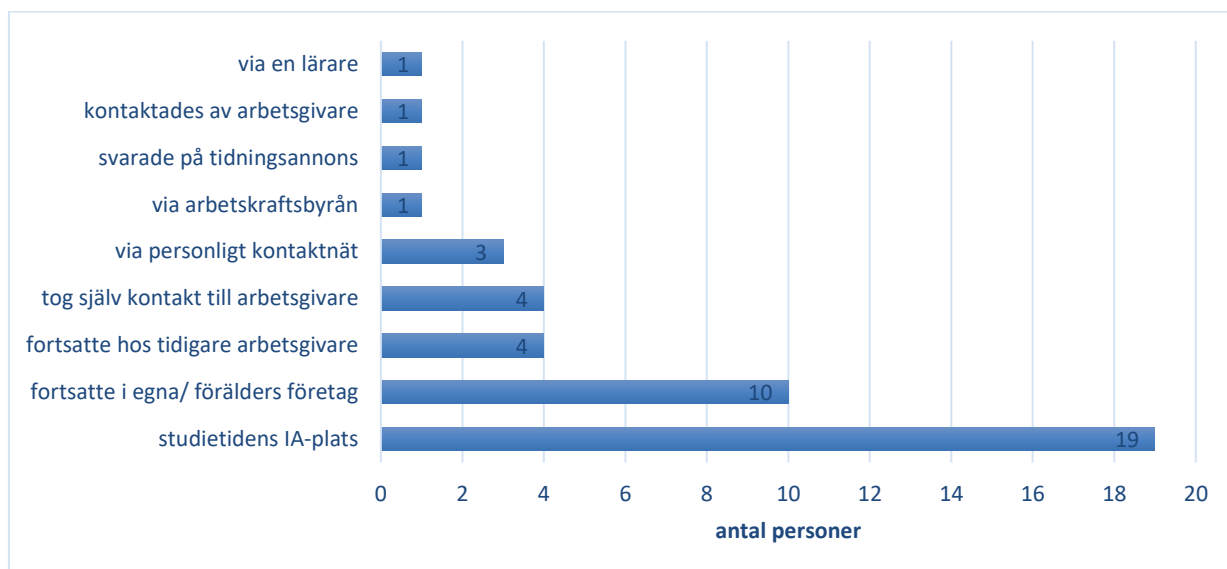
Figur 5. Första arbetsplatsen inom skogsbranschen efter examen (%).

5.3.3 Kanaler för att få det första arbetet inom skogsbranschen

19 personer (43,2 %) av de som svarat på enkäten meddelade att de fått sitt första arbete inom skogsbranschen vid det företag, där de under studietiden haft sin inlärn timer i arbete, IA-plats (figur 6). Under IA-perioderna etableras de första värdefulla kontakterna till det verkliga arbetet och arbetsgivarna. IA-platserna är därmed en viktig inkörsport till arbetslivet.

Nästan en fjärdedel, tio personer (22,7 %) fortsatte arbeta i det egna eller i förälders företag. Sju personer (15,9 %) kontaktade själva potentiella arbetsgivare t.ex. genom att utnyttja sina

personliga kontaktnät. Fyra personer (9,1 %) fortsatte arbeta hos sin tidigare arbetsgivare. En person (2,3 %) fick arbete via Arbetskraftsbyrån, en person (2,3 %) svarade på en tidningsannons, en person (2,3 %) kontaktades av en arbetsgivare och en person (2,3 %) fick arbete via en lärare vid YA.

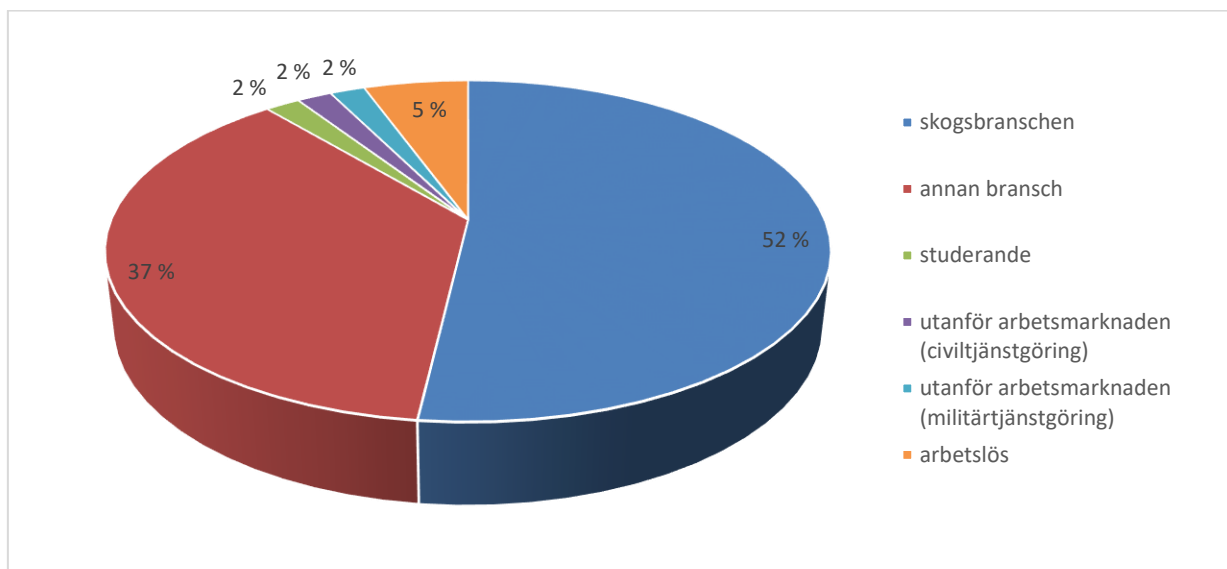


Figur 6. Kanaler för att få det första arbetet inom skogsbranschen.

5.4 Arbetssituationen i dagsläget

5.4.1 De svarandes arbetssituation i januari-februari 2017

I januari – februari 2017 då undersökningen gjordes var hela 89 % (48 personer) av de svarande placerade i arbetslivet. Skogsbranschen sysselsatte (figur 7) 52 % (28 personer) medan 37 % (20 personer) arbetade inom annan bransch. 2 % (en person) studerade maskin- och produktionsteknik, 2 % (en person) gjorde civiltjänstgöring och 2 % (en person) utförde militärtjänstgöring. 5 % (tre personer) meddelade att de hade varit arbetslösa fem, två respektive 15 månader. Arbetssituationen i början av 2017 framgår ur figur 7.



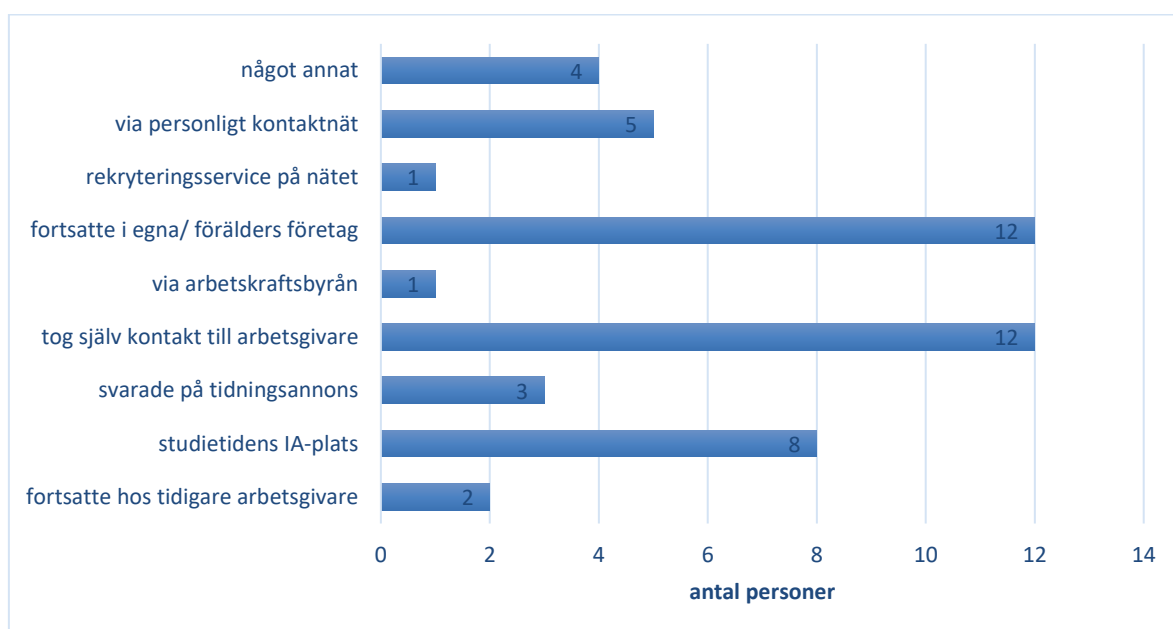
Figur 7. De svarandes arbetssituation i januari – februari 2017 (%).

Av de 28 personer som uppgivit att de arbetar inom skogsbranschen så arbetar 16 personer (57 %) som skogsmaskinsförare. 10 personer som anställda och 6 personer som egna företagare. Fördelningen mellan skördare och skotare är ungefär 50/50. Två av skogsmaskinsentreprenörerna svarar att deras skogsmaskinsentreprenad är säsongsbetonad. De som arbetar som skogsmaskinsförare meddelar att de huvudsakliga arbetsuppgifterna är virkesdrivning, underhåll och service av maskinerna, planering samt kontrollmätning. Två personer har också meddelat att de utför markberedning. Endast några få meddelar att flyttning av skogsmaskiner ingår i deras dagliga arbete. En person kör virkesbil och en person arbetar som arbetsledare inom dikning, vägförbättring och avverkning. En person har startat eget företag och utför manuella skogsvårdsarbeten (röjning, gallring och plantering). Nio personer (32 %) meddelar att de arbetar på en jordbruks-/ skogsbruksfastighet. Närtransport av virke, markberedning, maskinservice och manuella skogsvårdsarbeten hör till de huvudsakliga arbetsuppgifterna. En av dessa nio svarar att arbetet inom skogsbruket är säsongsbetonat så därför arbetar han också vid posten.

Av 20 personer med arbete inom annan bransch uppger hälften att de arbetar med någon typ av tyngre fordon. Fyra personer kör grävmaskin, en person kör en bergskross, en person sysslar med vägunderhåll, tre personer kör lastbil och en kör budbil. Tre personer arbetar inom jordbruk, två personer inom metallbranschen och två inom byggbranschen. Övriga yrken som uppges är båtbyggare, gårdskar, postutdelare och växthusarbetare.

5.4.2 Kanaler för att få det nuvarande arbetet

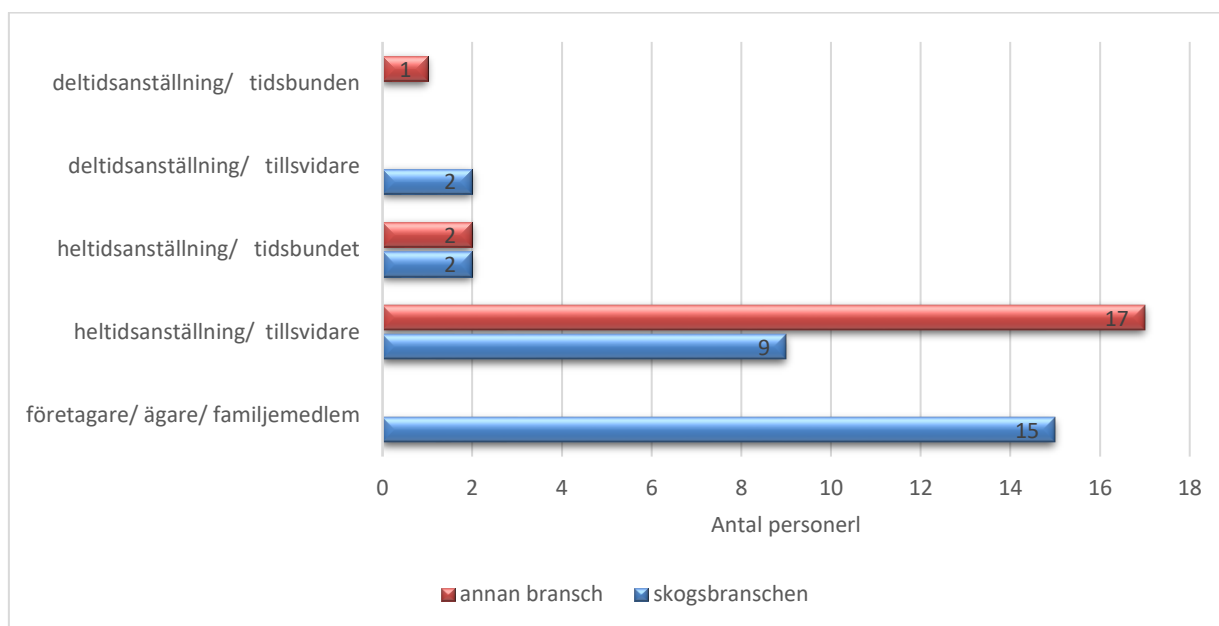
Antalet personer som har fortsatt arbeta i det egna eller förälders företag är 12 personer (figur 8) och utgör 25 % av de svarande. Lika många är de som själva tagit kontakt till potentiella arbetsgivare för att få det nuvarande arbetet. Åtta personer (17 %) har svarat att de fått arbete där de under studietiden haft sin inläring i arbete period. Två personer (4 %) har fortsatt hos sin tidigare arbetsgivare. Militärtjänstgöring var orsaken till avbrott i arbetsförhållandet. Dessa personer har också svarat att de under studietiden varit på inläring i arbete hos sin nuvarande arbetsgivare. Fem personer (10 %) utnyttjade sina personliga kontaktnät, tre personer (6 %) svarade på tidningsannons, en person (2 %) fick arbete via arbetskraftsbyrån och en person (2 %) via rekryteringsservice på nätet. Fyra personer (8 %) svarar att de på något annat sätt fått sitt nuvarande arbete t.ex. via kompis, bekant eller förälder.



Figur 8. Kanaler för att få det nuvarande arbetet.

5.4.3 Arbetsförhållandets karaktär

Av de 48 personer som svarat att de är i arbetslivet har sju personer (15 %) arbete bara under vissa tider på året (figur 9). Övriga, 41 personer (85 %), har heltidsarbete och tillsvidareanställning och av dessa är 15 personer (31 %) egna företagare eller arbetar inom familjeföretaget. 71 % meddelar att de arbetar på hemorten. Av de övriga, 29 %, arbetar hälften såväl på hemorten som på annan ort i Finland och hälften arbetar helt på annan ort i Finland.



Figur 9. Arbetsförhållandets karaktär.

5.4.4 Faktorer som påverkat att jag inte arbetar inom skogsbranschen

Av de 23 personerna som svarat att de arbetar inom annan bransch (20 personer) eller är arbetslösa (tre personer) så uppger hälften att orsaken är att det på orten/ närområdet inte finns lediga arbeten inom skogsmaskinsbranschen, inte i skogsbranschen överhuvudtaget. Tre personer svarar att orsakerna är det säsongbetonade arbetet och de oregelbundna arbetsförhållandena som gör det svårt att få heltidsarbete samt skiftesarbete. Fyra personer svarar att de trivs med sina gamla arbeten och därför inte aktivt sökt sig till skogsbranschen. En av dessa fyra svarar att avsikten med examen inte varit att byta arbete utan att lära sig maskinell avverkning för att i framtiden kunna utföra maskinell avverkning i egen skog. En person har uppgett den dåliga lönen och arbetsvillkoren som orsak medan en person har uppgett företagets kärva ekonomiska situation som orsak.

6 Respons om utbildningen

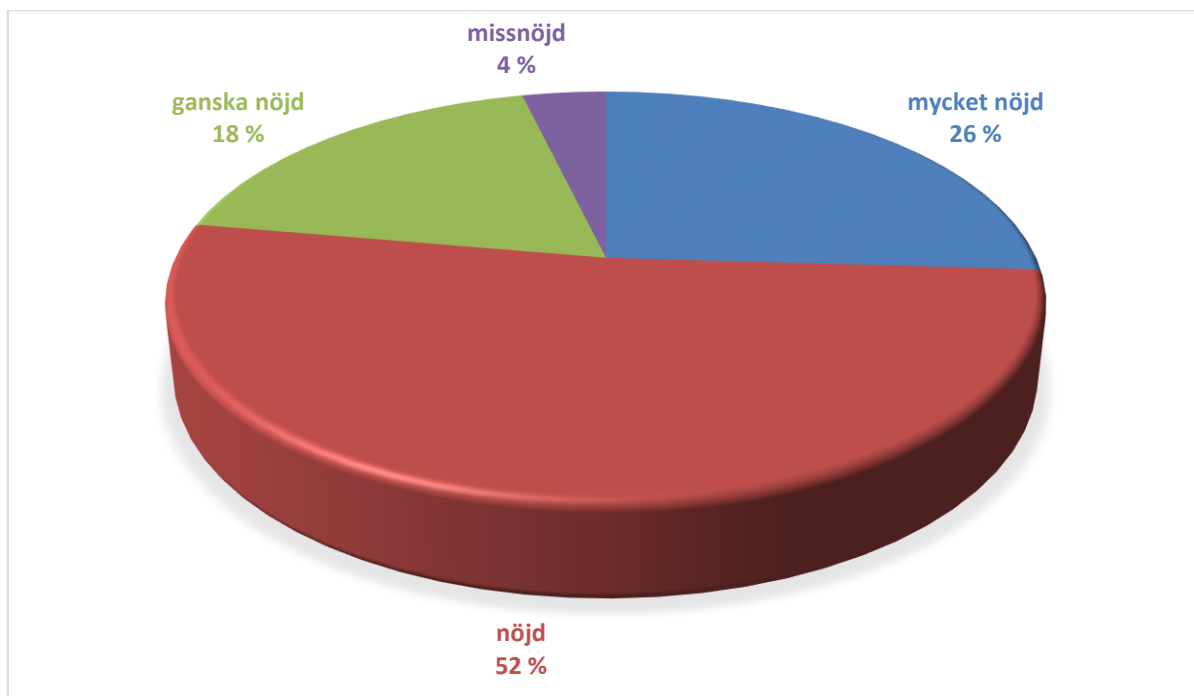
6.1.1 Hur nöjda var de svarande med YA:s skogsmaskinsförarutbildning

De som utexaminerats till skogsmaskinsförare från YA 2009-2016 ombads svara på frågan vad de tyckte om utbildningstidens längd och om de ansåg att kraven i arbetslivet motsvarade den nivå av examen som de avlagt. Av de 54 personerna som svarat ansåg 48 personer (89 %) att utbildningstiden var lagom lång, fyra personer (7 %) ansåg att den var för lång och två personer (4 %) att den var för kort. På frågan om de ansåg att kraven i arbetslivet

motsvarade den nivå av examen som de avlagt svarade 47 personer. Av dessa ansåg 23 personer (49 %) att kraven i arbetslivet helt motsvarade nivån av examen medan 24 personer (51 %) ansåg att den delvis motsvarade kraven i arbetslivet. Motiveringarna till att man ansåg att nivån bara delvis motsvarade kraven i arbetslivet var bl.a. att kraven på produktivitet inte går att jämföra mellan skolan och arbetslivet, det borde vara bättre ordning på studerandena och flit borde belönas. Man ansåg också att felsökning inom hydraulik och elektronik inte lärdes ut och det borde också ha varit mera grupparbeten inom service. Flera svarade att de borde fått mera av praktisk övning och maskinvana, mer och längre körtid även nattetid under utbildningen för att vara förberedda på skiftesarbete.

De som gått skogsmaskinsförarutbildning vid YA var i det stora hela nöjda med utbildningen (figur 10). Skalan var 1- 5 där 1 betydde mycket missnöjd, 2 missnöjd, 3 ganska nöjd, 4 nöjd och 5 betydde mycket nöjd.

Av de svarande var 26 % (14 personer) mycket nöjda och 52 % (28 personer) nöjda. Ganska nöjda var 18 % (10 personer) och missnöjda 4 % (två personer). Ingen har uppgivit sig vara mycket missnöjd med utbildningen. Ser man bara på kategorierna mycket nöjda och nöjda så blir andelen 78 %.



Figur 10. Hur nöjda var de svarande med YA:s skogsmaskinsförarutbildning.

6.1.2 Vad var de svarande mest nöjda med i skogsmaskinsförarutbildningen

I många av svaren framhöll man mångsidigheten och bredden i utbildningen. Man ansåg att man fått en bra helhet för arbetslivet och att en bra och grundlig utbildning gör att alternativen till arbete är många. Man var nöjda med upplägget kring teori och praktik och framförallt de praktiska arbetena i skogen med en modern och fungerande maskinpark uppskattades och de fina hallarna för maskinservice och -underhåll. Någon framhöll att tack vare att man utförde så mycket praktiskt arbete inom utbildningen hann man göra misstagen i skolan. Simulatorkörning framhölls som en mycket positiv och viktig del av utbildningen. Möjligheten till långa praktikperioder ute i arbetslivet uppskattades då det är det verkliga arbetet som gör föraren. Flexibiliteten i utbildningen och det självständiga arbetet med tillhörande utvärdering var man nöjd med. I flera svar har man med flexibilitet avsett möjligheten att studera vid sidan om ett heltidsarbete.

Var man skötsam fick man fler uppdrag och mera ansvar och då lärde man sig otroligt mycket var en av kommentarerna.

Många svarande har varit mycket nöjda med lärarna och personalen. Lärarna uppfattades som trevliga och kunniga, de hade koll på läget och deras olika expertisområden sågs som en stor fördel. Den sociala samvaron, hur lärarna bemötte klassen, den goda klassandan och att man fick bra mat med till skogen var saker som också nämndes.

Det som de allra flesta ändå varit mest nöjda över är att de haft möjligheten att ta lastbilskörkort och att de fått yrkeskompetens. Grävmaskinskursen och kortkurserna, t.ex. heta arbeten och arbetssäkerhet ansågs vara en värdefull del av utbildningen.

En person svarade att han tyckte att allt var mycket bra.

6.1.3 Vad var de svarande missnöjda med i skogsmaskinsförarutbildningen

På frågan vad de som fått skogsmaskinsförarexamen från YA var missnöjda med var det en sak som kom fram i väldigt många svar. Man ansåg att antalet maskiner inte är tillräckligt i relation till antalet studerande, vilket gjorde att man fick för lite körtid och att det blev alldeles för mycket ”dödtid” och väntande. Perioderna för inläring i arbete borde varit fler och längre. Den interna ordningen, en råddig läroplan och för lite och för dålig planering gjorde verksamheten ineffektiv.

Ett annat svar som flera har gett är att de ansåg att utbildningen lade för mycket fokus på de manuella skogsvårdsarbetena och att det var för mycket simulatorkörning i början av utbildningen.

De latinska namnen ansåg någon vara onödigt att behöva lära sig och en svarande ansåg att företagande som ingick i utbildningen inte var till någon hjälp i verkliga arbetslivet. En person var missnöjd med avsaknaden av dataprogram för överföring av data från maskinerna och en annan person ansåg att skolan borde ha ordnat praktikplatserna.

En person tyckte att de allmänna ämnena endast var en repetition från högstadiet och en annan ansåg att en del av utbildningen, inget speciellt nämnt dock, borde varit mer ingående och genomförts i mindre grupper.

I ett av svaren ansåg den svarande att de manuella avverkningarna utfördes i för ”perfekta” bestånd. Han önskade att han skulle fått mera övning med problemträd och specialfällning och användning av t.ex. vinsch.

Tre personer svarade att de egentligen inte var missnöjda med någonting.

6.1.4 Utveckling av kunskaper och färdigheter för arbetslivet inom utbildningen

Skogsmaskinsförarna ombads svara på hur de upplevde att utbildningen utvecklade deras kunskaper och färdigheter inom olika ämneskategorier för att arbeta i skogsbranschen. Skalan var 1 - 5 där 1 betydde inte alls, 2 lite, 3 måttligt, 4 mycket och 5 väldigt mycket.

Två av de som svarat har endast poängsatt kategorin teoretisk skogskunskap eftersom de arbetade som skogsmaskinsförare under utbildningstiden och därmed bara var närvarande vid den teoretiska undervisningen i skogskunskap. En svarande har endast poängsatt de praktiska färdigheterna eftersom han hade en utbildning inom skogsbranschen från tidigare och därför bara var med i undervisningen i den praktiska maskinhanteringen för att kunna arbeta som skogsmaskinsförare. En svarande har inte gjort någon bedömning alls, eftersom han varken deltog i den teoretiska eller den praktiska undervisningen. Han hade studerat till skogsbruksingenjör i två år men avbrutit sina studier och i stället börjat köra skogsmaskin i familjens skogsmaskinsföretag. Han förvärvade på så sätt allt kunnande för att få examen i egen regi.

Över hälften av de svarande, 55 %, bedömde att de under utbildningstiden fick mycket teoretisk skogskunskap, 17 % att de fått väldigt mycket, 24 % att de fick måttligt. De som

svarat lite eller inte alls, 2 % av vardera, var personer som inte arbetar inom skogsbranschen (figur 11).

Praktiska kunskaper och färdigheter för att arbeta inom skogsbranschen bedömde 20 % att de fick väldigt mycket, 43 % mycket och 33 % måttligt. Ingen har bedömt att de inte alls fick några praktiska kunskaper och färdigheter och 4 % (2 personer) svarade att de fick bara lite och dessa personer var sådana som inte alls eller bara periodvis arbetar inom skogsbranschen.

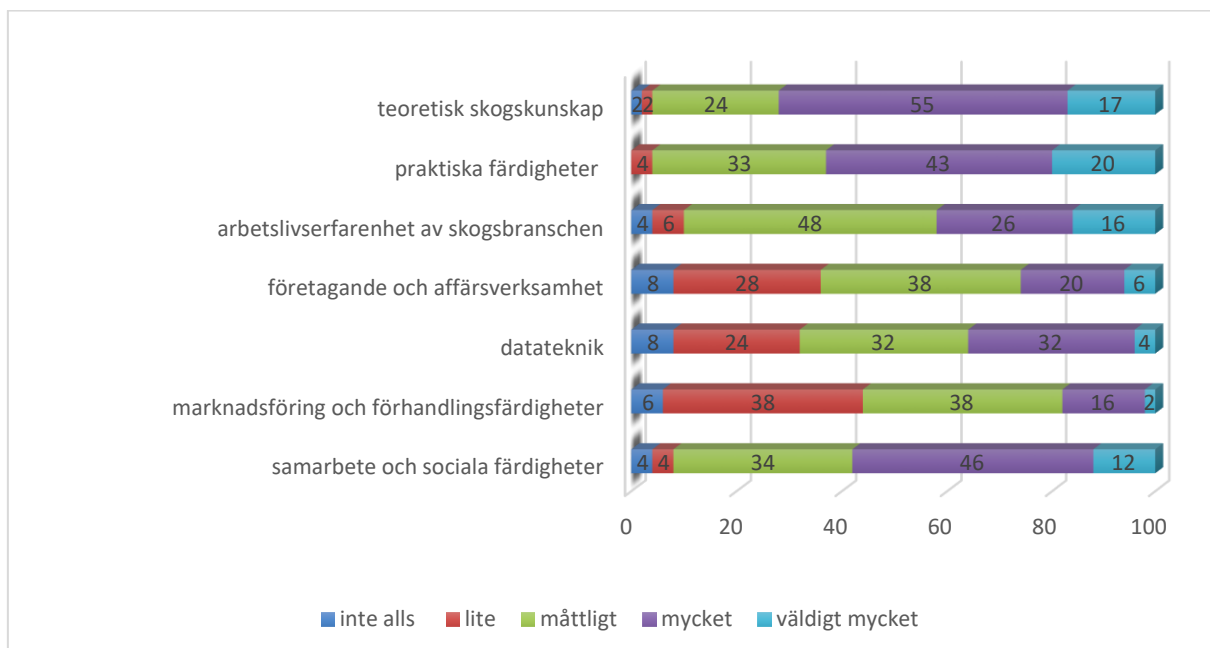
Arbetslivserfarenhet av skogsbranschen bedömde 16 % att de fick väldigt mycket, 26 % mycket och 48 % måttligt. 10 % totalt bedömde att de fått lite eller inte alls arbetslivserfarenhet under utbildningstiden. Av dessa var en arbetslös och de flesta övriga arbetade inom annan bransch eller bara periodvis inom skogsbranschen.

Utvecklande kunskaper och färdigheter för att arbeta i skogsbranschen inom ämneskategorin företagande och affärsverksamhet bedömde 6 % att de fick väldigt mycket, 20 % mycket och 38 % måttligt. 28 % ansåg att de fick lite och 8 % att de inte alls fick kunskaper inom företagande och affärsverksamhet.

I ämneskategorin datateknik bedömde 4 % av de svarande att de under utbildningstiden fick väldigt mycket kunskap och 64 % mycket eller måttligt, hälften av vardera. 24 % bedömde att de fick bara lite och 6 % att de inte alls fick utbildning inom datateknik.

Marknadsföring och förhandlingsfärdigheter bedömde 2 % att de fick väldigt mycket, 16 % mycket, 38 % vardera måttligt och lite och 6 % bedömde att de inte alls fick kunskaper och färdigheter i ämnet i skolan.

Samarbete och sociala färdigheter hade utvecklats väldigt mycket under utbildningstiden ansåg 12 % av de svarande och 46 % svarade mycket. Måttligt svarade 34 % , lite och inte alls 4 % vardera. Dessa goda siffror visar på att man lyckats skapa god stämning och gemenskap trots att grupperna oftast varit stora.



Figur 11. Utveckling av kunskaper och färdigheter för arbetslivet inom skogsmaskinsförarutbildningen vid YA (%).

6.1.5 Övrig respons för utvecklande av skogsmaskinsförarutbildningen

Till sist i enkäten hade man möjlighet att ge övrig feedback. Av de som svarat så är det bara några få personer som gett någon form av skriftlig feedback och en del är sådant som redan tidigare nämnts. Feedbacken som de svarande gett:

-intensifiera de praktiska studierna för att lära ut mer under de tre år som står till buds och samtidigt vänja studerande vid arbetslivet. Lärarna borde här föregå med gott exempel.

-fler studieveckor inom grävmaskinsarbeten eftersom det är till stor fördel att också kunna hantera en grävmaskin i skogsterräng.

-flexibiliteten och upplägget i utbildningen välplanerat. Jag skulle rekommendera YA till nya studerande.

-den bästa utbildningen, har inte behövt gå arbetslös en enda dag.

-mycket bra skola men synd att lärartimmar dras in i vissa ämnen.

-kul utbildning!

-avsikten med utbildningen för min del var att få lära mig om skogsmaskiner och maskinell avverkning ifall det i framtiden kommer att krävas utbildning för att få avverka maskinellt i egen skog.

7 Diskussion

I enkätundersökningen deltog 54 personer av 101 vilket ger svarsprocenten 53,5. Av de 54 som svarade hade 42 personer avlagt grundexamen och 12 personer yrkesexamen. Svarsprocenten kunde ha varit högre, men resultaten ger ändå en rätt bra bild av läget i svenska Österbotten. En orsak till den låga svarsprocenten kan vara att enkäten så här i efterhand sett kanske inte var så klar och tydlig. Där finns frågor som kunde förenklats och förtydligats. Då skulle många saker såväl för den svarande som i analyskedet varit mer lättolkade. Slutsatser om hur sysselsättningsläget ser ut för utexaminerade skogsmaskinsförare på nationell nivå går inte att göra, men i jämförelse med resultaten från undersökningen från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto 2010 så skiljer sig resultatet inte nämnvärt.

Avbrottsprocenten bland skogsmaskinsförarstuderandena vid YA ligger på 25,2 och är mer än dubbelt högre än i Mikko Saukkos undersökning (2010, 22), som visar en avbrottsprocent på 11,8. Jaakko Kittamaas undersökning (2005, 14) på nationell nivå visar däremot på en avbrottsprocent kring dryga 30. Orsakerna till avbrotten i studierna vet vi med säkerhet inte i alla fall. Bland ungdomarna är orsakerna varierande men fel yrkesval är en ganska vanlig orsak. Bland vuxenstuderanden är den främsta orsaken brist på tid eftersom de oftast har ett annat förvärvsarbete och försöker hinna studera vid sidan om det.

Av undersökningsgruppen var 90 % från Österbotten. Under åren 2011 – 2015 har årligen några examinander varit hemma längre ifrån. Att YA också har långväga studeranden förklaras av att det inte finns några andra alternativ i Finland om man vill studera till skogsmaskinsförare på svenska.

Av de svarande började alla (81 %) som inte inledde sin militärtjänstgöring (19 %) arbeta direkt efter examen. 62 % av de som började arbeta fick arbete inom skogsbranschen och av de som svarade att de började arbeta inom annan bransch så började 60 % arbeta inom jordbyggnad eller inom transportbranschen. Sysselsättningsläget var således på en mycket bra nivå och visar på bredden av utbildningen. Arbete med grävmaskin kan väljas in i studierna och studerandena har även möjligheten att ta lastbilskörkort och få grundläggande

yrkeskompetens inom transportbranschen, vilket gör att möjligheterna till arbete ökar. Motsvarande goda sysselsättningsläge visade också undersökningen från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto 2010. (Saukko, M. 2010. s.29). Inläring i arbete arbetsplatserna under studietiden spelade en central roll i hur de utexaminerade blev sysselsatta inom skogsbranschen liksom övriga etablerade personliga kontaktnät. Endast 10 % hade fått arbete via Arbetskraftsbyrå eller svarat på tidningsannonser.

Sex månader efter examen uppgav 60 % av de svarande att de arbetade inom skogsbranschen. 31 % arbetade som skogsmaskinsförare. Två av dem som företagare, övriga som anställda. 18 % arbetade inom annan bransch, varav hälften inom jordbyggnad. Ingen var arbetslös. Vid undersökningstidpunkten, januari-februari 2017, visade resultatet att 52 % arbetade inom skogsbranschen. 30 % av de svarande arbetade som skogsmaskinsförare. Sex av dem då som företagare. Andelen som arbetade inom annan bransch, främst inom jordbyggnad eller transport, uppgick till 37 %. Arbetslösa var 5 %. Andelen som arbetade som skogsmaskinsförare hade alltså inte ändrat just alls från hur situationen såg ut ett halvt år efter att de fått examen till hur läget såg ut i början av 2017 förutom att några hade blivit företagare. Andelen som hade börjat arbeta inom annan bransch hade däremot stigit märkbart, från 18 % till 37 % och några hade också tyvärr blivit arbetslösa.

Vid undersökningstidpunkten, januari-februari 2017, så var 89 % av de svarande placerade i arbetslivet. Skogsbranschen sysselsatte 52 %, annan bransch 37 %, 6 % antingen studerade eller gjorde värnplikt och 5 % uppgav att de var arbetslösa. I jämförelse med både undersökningen från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto 2010 (Saukko, M. 2010. s. 32) och nationell statistik har denna undersökning en högre andel personer placerade i arbetslivet medan andelen personer placerade inom skogsbranschen är i nivå med de andra undersökningarnas resultat. Anledningen till den högre andelen personer placerade i arbetslivet i denna undersökning kan förklaras av att det i denna undersökning ingår vuxenstuderande i jämförelse med Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto, som i sin undersökning endast hade ungdomar och därmed en högre andel som antingen hade fortsatt studera eller gjorde militärtjänstgöring vid tidpunkten för undersökningen. Skogsbranschen sysselsatte i båda undersökningarna ca 50 %.

Arbetslösheten ligger i den här undersökningen på samma nivå (5 %) som undersökningen från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto 2010 (Saukko, M. 2010. s. 33), men betydligt lägre än vad utbildningsstyrelsens statistik från 2014, som visar på en arbetslöshet inom skogsbranschen kring 15 %.

På nationell nivå visar utbildningsstyrelsens statistik från 2014 att sysselsättningen ligger på 47,8 % och arbetslösheten på 15,2 % för skogsbrukets del. Andelen som börjat arbeta inom annan bransch är 22,7 %. Sysselsättningsläget för de utexaminerade från YA kan således anses som gott i jämförelse med nationella siffror.

Av de svarande i denna underökning som uppgav att de arbetar inom annan bransch eller är arbetslösa så gav hälften som orsak att det på hemorten eller i närområdet inte finns lediga arbeten inom skogsbranschen. Några nämner det säsongbetonade arbetet, skiftesarbete och den dåliga lönen som orsak. Samma resultat visar i stort sett undersökningen från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto 2010 på (Saukko, M. 2010. s. 39).

På frågan i undersökningen hur nöjd man var med skogsmaskinsförarutbildningen vid YA så svarade 26 % att de var mycket nöjda och 52 % nöjda. Ganska nöjda var 18 % och missnöjda 4 %. Mest nöjda har man varit med mångsidigheten och bredden i utbildningen som ger goda förutsättningar för att få arbete. Den praktiska inriktningen i hela utbildningen, körning med moderna skogsmaskiner och möjlighet till service och underhåll av maskinerna i fina maskinhallar var man nöjda över. Resultatet i den här undersökningen följer samma mönster som resultatet av undersökningen från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto 2010 (Saukko, M. 2010, s. 42).

De svarande i den här undersökningen anser att de i utbildningen fått mycket både teoretisk och praktisk skogskunskap som utvecklat kunskaperna och färdigheterna för att arbeta inom skogsbranschen trots att många uttryckte sitt missnöje även att de fått för lite körtid med skogsmaskinerna i utbildningen. I undersökningen som TTS gjorde 2013 ansåg skogsmaskinsförarna däremot att de fått för lite utbildning i användningen av gallringsmallar och stämplingsplanering. Man ansåg också att man fått för lite utbildning inom maskinteknik och maskinunderhåll samt i kontrollmätning av virke och kalibrering av mätsystem. I undersökningen från Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto 2010 ansåg man att man fått för lite utbildning inom maskinservice och felsökning i maskinernas el-system. Man ansåg också liksom i YA:s undersökning att man fått för lite körtid med skogsmaskinerna. Detta bör tas i beaktande och förbättras i framtida planering och utveckling av utbildningen. Resurserna krymper hela tiden inom yrkesutbildningen så nya koncept måste utvecklas.

Bedömningen av vad utbildningen gett för arbetslivserfarenhet visade i den här undersökningen att nästan hälften, 48 %, av de svarande ansåg att de bara fått måttligt och 10 % ansåg att de inte alls fått arbetslivserfarenhet. Detta kan till en del förklaras av att

vuxenstuderande inte varit ut på inläring i arbete utan de har antingen kört med egen maskin i egen skog eller så har de arbetat som skogsmaskinsförare. De har då till största del endast deltagit i teoriundervisningen och då bedömt att de inom utbildningen inte hade fått arbetslivserfarenhet. En annan förklaring kan vara att av ungdomarna ansåg man att man borde haft fler och längre praktikperioder.

8 Källförteckning

Finlands skogscentral, 2016. *Österbottens skogsprogram 2016-2020*. [Online] <https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/smk-regional-skogsprogram-osterbotten.pdf> [Hämtat 24.11.2017]

Jord- och skogsbruksministeriet, 2015. *Finlands nationella skogsstrategi 2025*. [Online] <http://mmm.fi/documents/1410837/2000444/Nationell+skogsstrategi+2025/98bd419d-4e0b-4ca4-a260-ab7842653993> [Hämtat 24.11.2017]

Kilpeläinen, R. och Lautanen, E. 2016. *Metsäalan VOSE taustaselvitys 2016*. [Online] http://www.tts.fi/files/899/MetsäalanVOSE-taustaselvitys2016_Loppuraportti_FINAL_TTS_Tyotehoseura.pdf [Hämtat 23.12.2016]

Kittamaa, J. 2005. *Metsäkoneenkuljettajaopiskelijoiden opintojen keskeyttäminen ja valmistumisen jälkeinen sijoittuminen*. Utbildningsstyrelsen, publikation. [Online] http://www.oph.fi/download/47251_metsakone05.pdf [Hämtat 8.7.2016]

Koneyrittäjät, 2018. Metsäkoneala. [Online] <https://www.koneyrittajat.fi/pages/etusivu/koneyrittaejaet/jaesenet/metsaekoneala.php> [Hämtat 6.2.2018]

Manner, A. 2009. *Skolorna på Korsholm 1859 – 2009*.

Metsäalan ammattilehti, 2016. *TTS-Tredu-yhteistyöllä uusia metsäkoneenkuljettajia Etelä-Suomeen*. [Online] <https://www.ammattilehti.fi/uutiset.html?a2200=39462> [Hämtat 8.11.2017]

Metsäalan ammattilehti, 2015. *Työmarkkinat tarvitsevat uusia metsäkoneenkuljettajia*. [Online] <http://www.ammattilehti.fi/uutiset.html?a7500=10806> [Hämtat 8.11.2017]

Saukko, M. 2010. *Keski-Pohjanmaan maaseutuopistosta valmistuneiden metsäkoneenkuljettajien sijoittuminen työelämään ja koulutuksen työelämävastaavuus* [Online] http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/12909/Saukko_Mikko.pdf?sequence=1&isAllowed=y [Hämtat 8.7.2016]

Strandstöm, M och Poikela, A. 2016. . *Metsäalan työvoimatarve - Savotta 2025*. Metsätehon tulosalvosarja 15/2016. [Online] <http://www.metsateho.fi/metsaalan-tyovoimatarve-savotta-2025/> [Hämtat 23.12.2016]

Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur. 2018. [Online] <http://www.sofuk.fi> [Hämtat 31.1.2018]

Lautanen, E. och Tantt, V. 2013. *Metsäalan ammattiosaaminen nyt ja vuonna 2020*. TTS:n tiedote, Metsätyö, -energia ja yrittäjyys, 7/2013 (768) [Online] https://www.tts.fi/files/794/Metsaalan_ammattiosaaminen_nyt_ja_vuonna_2020.pdf. [Hämtat 23.12.2016]

Utbildningsstyrelsen, 2005. *Luonnonvara- ja ympäristöalan ammatillisen peruskoulutuksen kehittämisohjelma*. [Online] https://www.oph.fi/download/47261_luva_kesu05.pdf [Hämtat 5.12.2017]

Utbildningsstyrelsen, 2012. *Luonto- ja ympäristöalan ammatillisen koulutuksen kehittämisstrategia*. [Online] http://www.oph.fi/download/143316_Luonto-ja_ymparistoalan_ammattillisen_koulutuksen_kehittamisstrategia.PDF [Hämtat 5.12.2017]

Utbildningsstyrelsen, 2014. *Årsbok för utbildningsstatistik 2014* [Online] http://www.oph.fi/download/163331_koulutuksen_tilastollinen_vuosikirja_2014.pdf [Hämtat 5.12.2017]

Utbildningsstyrelsen, 2016. *Genomströmningen inom utbildningen i Finland – Statistiköversikt* [Online] http://www.oph.fi/download/175767_genomstromningen_inom_utbildningen_i_finland_statistikoversikt.pdf [Hämtat 28.2.2018]

Yrkesakademin i Österbotten. 2018. [Online] <http://www.yrkesakademin.fi> [Hämtat 31.1.2018]

Bilaga 1. Följebrev till enkäten



Bästa skogsmaskinsförare

Inom ramen för uppgradering av min skogsbruksingenjörsexamen så gör jag mitt slutarbete som en undersökning om hur skogsmaskinsförare utexaminerade från Yrkesakademin i Österbotten, YA!, sedan 2009 placerat sig i arbetslivet, till ett arbete som motsvarar utbildningen och om hur studierna motsvarar arbetslivets krav på yrkeskunnande. Därtill ställer jag frågor om vad du, som utexaminerad, tyckte om utbildningen och dess innehåll och vad som är orsaken till att du eventuellt bytt bransch.

Sedan 2009 har 83 studerande avlagt Grundexamen inom skogsbranschen, kompetensområdet för körning av skogsmaskiner, skogsmaskinsförare och 18 studerande har avlagt Yrkesexamen för skogsmaskinsförare vid YA!. Utexaminerade studerande är således sammanlagt 101 st. och utgör den här undersökningens undersökningsgrupp.

Någon liknande undersökning, som dokumenterats, har inte tidigare blivit gjord vid YA! så resultatet kommer att användas för att utveckla skogsmaskinsförarutbildningarna. Undersökningen är helt konfidentiell och personliga uppgifter lämnar endast till min kännedom.

Ditt svar är värdefullt för undersökningen, men framförallt för YA!, så jag hoppas att du är intresserad av att delta i undersökningen och att du tar dig tid till att svara ärligt och modigt på frågorna samt ger din syn på hur utbildningen kunde utvecklas.

Undersökningen kommer att färdigställas under våren 2017 så jag önskar att du skickar in ditt svar senast 28.2.2017.

Tack på förhand för ditt svar!

Pernilla Kvist

Utbildningsplanerare/ YH studerande

Tfn, 0500-863 671

pernilla.kvist@yrkesakademin.fi

Bilaga 2. Enkätförfrågan om placering i arbetslivet efter examen och hur utbildningen motsvarar arbetslivets krav på yrkeskunnande

A. BAKGRUND

Kön: ☐ Kvinna ☐ Man

Ålder:år

Hemkommun:

Utbildning: examensår

Grundexamen inom skogsbranschen, Skogsmaskinsförare – skördare ☐

Grundexamen inom skogsbranschen, Skogsmaskinsförare – skotare ☐

Yrkesexamen för skogsmaskinsförare – skördare ☐

Yrkesexamen för skogsmaskinsförare – skotare ☐

B. SITUATIONEN SEX (6) MÅNADER EFTER EXAMEN

Placering i arbetslivet sex (6) månader efter examen

☐ Jag fick arbete inom skogsbranschen som motsvarar min utbildning

☐ Jag arbetade/ arbetar i eget eller föräldrarnas företag inom skogsbranschen

☐ Jag arbetade/ arbetar på den egna eller föräldrarnas jordbruks-/ skogsbruksfastighet

☐ Jag arbetade/arbetar i annan bransch, vilken?.....

☐ Jag blev/ är arbetslös, hur länge arbetslös? månader.

☐ Jag fortsatte studera, vad?.....

☐ Jag var/ är utanför arbetsmarknaden (beväring/ civiltjänstgöring, moderskaps-/ faderskapsledig, vårdledig)

Vilken var din första arbetsplats vid anställning inom skogsbranschen efter examen?

- ☐ Skogsvårdsförening/ skogscentral
- ☐ Kommun/ stad/ församling
- ☐ Staten (t.ex. Naturresursinstitutet Luke, Forststyrelsen mfl),.....
- ☐ Virkesanskaffningsorganisation (t.ex. UPM, MetsäGroup, mfl)
- ☐ Skogsmaskinsföretag,.....
- ☐ Egen/ föräldrars jordbruks-/ skogsbruksfastighet
- ☐ Eget/ föräldrars företag inom skogsbranschen, verksamhet?.....
- ☐ Träförädlingsföretag (t.ex. snickeri, trävaruhandel mfl).....
- ☐ Plantskola/ torvproduktion
- ☐ Annat, vad?.....

Vilka kanaler använde du för att få ditt första arbete inom skogsbranschen efter examen

- ☐ Jag fortsatte arbeta hos min tidigare arbetsgivare
- ☐ Jag fick arbete där jag under studietiden gjorde min period inom inlärnin g i arbetslivet
- ☐ Jag svarade på tidningsannons
- ☐ Jag var själv aktivt i kontakt med potentiella arbetsgivare
- ☐ Arbetskraftsbyrån
- ☐ Jag fortsatte arbeta i mitt egna/ föräldrarnas företag
- ☐ Rekryteringsservice på nätet
- ☐ Jag utnyttjade personliga kontaktnät
- ☐ något annat, vad?.....

Om du fortsatte studera efter din examen till skogsmaskinsförare, till vilken examen?

Examen	examensår	utbildningsområde
<input type="checkbox"/> Andra stadiets utbildning (t.ex. vid YA!)
<input type="checkbox"/> Grund-/ yrkesexamen som vuxenutbildning
<input type="checkbox"/> Läroavtal/ arbetskraftsutbildning
<input type="checkbox"/> Studentexamen
<input type="checkbox"/> Yrkeshögskola
<input type="checkbox"/> Universitet
<input type="checkbox"/> Något annat

C. SITUATIONEN IDAG

C.1. Jag är i arbetslivet

Jag arbetar inom skogsbranschen.

Min arbetsplats är:

- ☐ Skogsvårdsförening/ skogscentral
- ☐ Kommun/ stad/ församling
- ☐ Staten (t.ex. Naturresursinstitutet Luke, Forststyrelsen mfl),.....
- ☐ Virkesanskaffningsorganisation (t.ex. UPM, MetsäGroup, mfl).....
- ☐ Skogsmaskinsföretag.....
- eget företag ☐ som anställd ☐
- ☐ Egen/ föräldrars jordbruks-/ skogsbruksfastighet
- ☐ Eget/ föräldrars företag inom skogsbranschen, verksamhet?.....
- ☐ Träförädlingsföretag (t.ex. snickeri, trävaruhandel mfl).....
- ☐ Plantskola/ torvproduktion
- ☐ Annat, vad?.....

Mitt nuvarande arbete, nämn de tre viktigaste dagliga arbetsuppgifterna

a).....

b)

c).....

Vilka kanaler använde du för att få ditt nuvarande arbete?

- ☐ Jag fortsatte arbeta hos min tidigare arbetsgivare
- ☐ Jag fick arbete där jag gjort min inläring i arbete period
- ☐ Jag svarade på tidningsannons
- ☐ Jag var själv aktivt i kontakt med potentiella arbetsgivare
- ☐ Arbetskraftsbyrån
- ☐ Jag fortsatte arbeta i mitt egna/ föräldrarnas företag
- ☐ Rekryteringsservice på nätet
- ☐ Jag utnyttjade personliga kontaktnät
- ☐ något annat, vad?.....

Arbetsförhållandets karaktär?

- ☐ Heldagsarbete, tillsvidare arbetsförhållande
- ☐ Heldagsarbete, tidsbundet arbetsförhållande
- ☐ Deltidsarbete, tillsvidare arbetsförhållande
- ☐ Deltidsarbete, tidsbundet arbetsförhållande
- ☐ Vikariat
- ☐ Jag är företagare/ ägare/ familjemedlem

Arbetsplatsens läge?

- ☐ På hemorten
- ☐ På annan ort i Finland
- ☐ Utomlands

Efter examen har jag varit i arbetslivetår (1-2 månaders noggrannhet),
varav inom skogsbranschenår.

Jag jobbar inom annan bransch, vilken?.....

Vilka faktorer har påverkat till att du nu inte arbetar inom skogsbranschen?

- ☐ På min ort/ i närområdet finns inte lediga arbeten inom skogsbranschen
- ☐ På min ort/ i närområdet finns inte lediga arbeten inom skogsmaskinsbranschen
- ☐ Dålig lön/ arbetsvillkor
- ☐ Oregelbundna arbetsförhållanden/ skiftesarbete/ resande i arbetet
- ☐ Säsongsbetonat arbete
- ☐ Skogsbranschen passar mig inte
- ☐ något annat, vad?.....

C.2. Jag är heltidsstuderande

Examen	examensår	utbildningsområde
<input type="checkbox"/> Andra stadiets utbildning
<input type="checkbox"/> Grund-/ yrkesexamen som vuxenutbildning
<input type="checkbox"/> Läroavtal/ arbetskraftsutbildning
<input type="checkbox"/> Studentexamen
<input type="checkbox"/> Yrkeshögskola
<input type="checkbox"/> Universitet
<input type="checkbox"/> Något annat

C.3. Jag står utanför arbetsmarknaden

- ☐ militärtjänstgöring/ civiltjänstgöring
- ☐ faderskaps-/ moderskapsledig, vårdledig
- ☐ annanstans, var?

C.4. Jag är arbetslös arbetssökande

- ☐ Jag har sökt arbete som motsvarar min utbildning
- ☐ Jag har sökt annat arbete
- ☐ Jag har inte sökt arbete

Jag har varit arbetslös.....månader.

D. SKOGSMASKINFÖRARUTBILDNINGENS INNEHÅLL OCH ARBETSLIVETS KRAV PÅ YRKESKUNNANDE

Din åsikt om utbildningstiden; den var

för kort ☐ lagom ☐ för lång ☐

Motsvarar kraven i ditt arbete den nivå av skogsmaskinförarexamen du avlagt?

- ☐ Helt
- ☐ Delvis
- ☐ Inte alls

Om inte, motivera:.....

.....

.....

Hur nöjd var du med Yrkesakademiens skogsmaskinsförarutbildning (1 mycket missnöjd, 5 mycket nöjd)

1 2 3 4 5

Vad var du speciellt nöjd med?.....

.....

.....

.....

.....
.....

Vad var du speciellt missnöjd med?.....

.....
.....
.....
.....
.....

Värdera hur mycket studierna till skogsmaskinsförare vid Yrkesakademin har utvecklat följande för arbetslivet nyttiga kunskaper och färdigheter (1 inte alls, 5 väldigt mycket)

Teoretisk skogskunskap

- grunder i skogsbruk (skogstyper, utvecklingsklasser, trädslag mm)	1	2	3	4	5
- skogsvård	1	2	3	4	5
- natur- och miljövård	1	2	3	4	5
-skogsförnyelse	1	2	3	4	5
-skogsmätning	1	2	3	4	5
-skogsbrukets verksamhetsmiljö och organisationer	1	2	3	4	5

Praktiska färdigheter för att arbeta inom skogsbranschen

-plantskogsskötsel och manuell avverkning	1	2	3	4	5
-drivningsplanering	1	2	3	4	5
-service och underhåll av skogsmaskiner	1	2	3	4	5
-förflyttning av skogsmaskiner	1	2	3	4	5
-närtransport av virke	1	2	3	4	5
-maskinell avverkning	1	2	3	4	5

Arbetslivserfarenhet av skogsbranschen	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

Företagande och affärsverksamhet	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

Datateknik	1	2	3	4	5
Marknadsföring och förhandlingsfärdigheter	1	2	3	4	5
Samarbete och sociala färdigheter	1	2	3	4	5

Övrig feedback:.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tack för Ditt svar och Dina synpunkter!